

KAUPUNKIYMPÄRISTÖN PALVELUALUE

Tilinpäätös 2023

- Apulaiskaupunginjohtajanjohtajan katsaus
  - Toimenpiteiden seuranta
  - Palvelualueen tuloslaskelma
  - Vastuualueiden katsaukset
  - Vastuualueiden tuloslaskelmat
  - Mittarit
  - Investointien seuranta
-

KAUPUNKIYMPÄRISTÖN PALVELUALUE

Apulaiskaupunginjohtaja Jari Kyllönen

Toiminta

Kaupunkiympäristön palvelualueen toiminta toteutui pääosin toiminnallisten tavoitteiden mukaisesti. Talouden osalta toimintavuoden tulos toteutui huomattavasti suunniteltua paremmin. Palvelualueen toimintaympäristö on muuttunut monipaikkaiseksi, mikä yhdessä digitaalisten palvelujen kehityksen myötä on tehnyt asiantuntijatyöstä yhä vähemmän paikkasidonnaista. Monipaikkainen työympäristö on huomioitu myös valtuustotalon tilajärjestelyissä.

Kaupunkiympäristön palvelualueella tehtiin vuoden aikana organisaatiojärjestelyjä toiminnan johtamisen ja koordinoinnin sekä toiminnallisuuden parantamiseksi.

Henkilöstöressurssitilanne parani vuoden aikana ja varahenkilöjärjestelmää kehitettiin. Kuitenkin edelleen joissakin palveluissa henkilöstöressurssien osalta on niukkuutta. Myös henkilöstövaihdokset lisäsivät haasteita toiminnan järjestämisessä.

Asuntotuotannon osalta tavoitteet saavutettiin sekä MAL-sopimuksen mukaisen kokonaistavoitteen (1200 asuntoa) että kohtuuhintaisen asuntotuotannon osalta (360 asuntoa). Talouden matalasuhdanteessa uudisrakentaminen on hiljentynyt merkittävästi ja siten tonttien vuokraus rivi- ja kerrostalotuotantoon on ollut vähäistä. Uudistuotantoon luovutettiin viisi kerrostalotonttia ja rivitalotuotantoon kaksi tonttia. Omakotitalojen tuotannon painopiste on Hiltulanlahti 3 -alueella. Vuonna 2023 luovutettiin uudistuotantoon yhteensä 35 omakotitonttia, joista kaikki sijoittuvat keskeiselle kaupunkialueelle.

Yritys- ja asuntoalueiden kaavoitus on edennyt, samoin Tahkon alueen kaavoitus. Useiden hankkeiden aikataulu on kuitenkin viivästynyt. Puurakentamista sekä uusiutuvien energiamuotojen käyttöä on edistetty ja kaavoitusohjelmaan on lisätty osayleiskaavoja tuulivoimahankkeita varten.

Joukkoliikenteen runkolinjojen suunnittelu jatkuu ja liikenne linjastolla voi alkaa kesällä 2026. Joukkoliikenteen matkustajamäärä jatkoi kasvuaan ja vuonna 2023 matkustajamäärä oli 8,5 miljoonaa matkustajaa. Lippujen hinnat on tarkistettu ja lippujen monikäyttöisyyttä on parannettu.

Kaupunkiympäristön palvelualueen suunnittelussa, rakentamisessa ja kunnossapidossa on huomioitu kävelyn ja pyöräilyn edistäminen, myös sähköavusteisten kaupunkipyörien määrää on lisätty.

Keskeiset kaupunkikehityshankkeet, kuten Savilahti, Asemanseutu, Mölymäki ja Hiltulanlahti jatkuivat edellisestä vuodesta sekä suunnittelun että rakentamisen osalta. Savilahden alueella rakentamisen pääpaino siirtyi Vanhan Varikon alueelle, jossa käynnistyi myös asuntorakentaminen. Asemanseudun kokonaisuudessa tehtiin viimeisiä Laptin hankkeisiin liittyviä töitä ja yhteensovitettiin Väyläviraston ratapihauudistukseen liittyviä töitä. Hiltulanlahden alueen rakentaminen jatkui. Alue on merkittävä kaupungin pientalotuotannon kannalta. Mölymäen alueella rakennettiin Kaartokatu, alueen liikuntapuistoa ja viherverkostoa. Puijon tekonurmikentät maalialueella ja pesäpallokentällä valmistuivat. Yritystonttien osalta esirakennettiin tontti Pienessä Neulamässä. Kuopion maaseututaajamissa peruskorjaustoimet kohdistuivat pääosin liikuntapaikkoihin ja leikkipuistoihin. Nilsissä peruskorjattiin vanhentunutta katuinfraa.

Materiaalienkierrätys on otettu huomioon suunnittelussa laatimalla vaihtoehtoinen uusiomateriaalien käytön mahdollistava rakenne. Energiansäästöön sekä uusio- ja kierrätysmateriaalien käyttöön liittyvien

toimenpiteiden ja investointien suunnittelu ja toteuttaminen jatkuu. Uusiomateriaaleja käytettiin merkittävä määrä Telkkistentiellä ja Mölymäen liikuntapuistossa.

Kunnossapitourakoiden hankintamenettelyjen ja urakoiden valvonnan kehittäminen jatkui. Kunnossapidon alueiden kartta- ja määrätietoja saatettiin ajan tasalle. Mestar Kuopio Oy:n kanssa uusittiin keskusta-alueen ja eteläisen alueen kunnossapitourakan sopimukset lokakuun alussa vuonna 2023.

Strategisessa metsäsuunnitelmassa hyväksytyjen päätösten seuraamiseen tarvittava metsien seurantajärjestelmä valmistui. Metsien seurantajärjestelmän tavoitteena on mahdollistaa kaupungin metsien hoidon ja käytön kokonaiskestävyyden seuranta. Kaupungin metsien metsänhoitotyöt toteutuivat suunnitelmien mukaisesti. Hakkuiden osalta haasteita aiheutti tukkipuun heikentynyt kysyntä.

Ulkoilu- ja virkistyspalvelujen sekä vapaa-ajan kalastuksen kysyntä jatkui koko vuoden vilkkaana korona-ajan aiheuttaman ulkoilubuumin vuoksi. Erityisesti lähialueen laavuilla ja muilla nuotiopaikoilla virkistyspalvelujen kysyntä oli erittäin vilkasta ja muuallakin aiempaa vilkkaampaa. Valitukset ja oikeusprosessit ovat viivästyttäneet moottorikelkkareittien virallistamista, mutta reittien virallistaminen kuitenkin etenee koko ajan.

Jätehuollon viranomaispalveluissa valmistui uusi kuntien jätepoliittinen ohjelma, jolla ohjataan jätehuollon kehittämistä ja kiertotalouden edistämistä toimialueella. Ohjelman mukaisten tavoitteiden pohjalta jätelautakunta hyväksyi jätehuollon palvelutason, jonka mukaisesti alueen jätehuoltopalvelut järjestetään.

Suunnitelmallista valvontaa on tehty normaaliin tapaan, varautumiseen panostettu ja osallistuttu Aluehallintoviraston järjestämään valmiusharjoitukseen. Ympäristöterveydenhuollon toimintaan kohdistui Aluehallintoviraston arviointi- ja ohjauskäynti joulukuussa 2023.

Resurssiviisausohjelman valmistelua vietiin eteenpäin, resurssisyistä kuitenkin hiukan viivästyneessä aikataulussa. Luonnon monimuotoisuuden toimintaohjelmasta valmistui luonnos. Molempien ohjelmien laadintaa varten toteutettiin kuntalaiskyselyjä, joihin saatiin laajasti vastauksia. Kuopiossa ja 14 muussa Pohjois-Savon kunnassa alkoi kolmevuotinen SISU-hanke, jonka tavoitteena on suunnitelmallisen ilmastotyön juurruttaminen kuntiin.

Olennaiset poikkeamat talousarvioon

Joukkoliikenteen talousarvio toteutui arvioitua parempana joukkoliikenteen hyvän matkustajamäärän kasvun vuoksi. Myös lippujen hintojen korottamisella oli vaikutusta hyvään tulokseen. Maaomaisuuden tuotot toteutuivat noin 1,6 miljoonaa euroa talousarviota parempana. Metsänmyyntitulot jäivät alle budjetoidun mutta vastaavasti metsätoimen palvelujen ostoissa tuli säästöjä.

Kunnossapidon kustannukset ylittyivät mutta vastaavasti muiden palveluprosessien osalta palvelujen ostoissa säästettiin. Lisäksi säästöä jäi henkilöstökulujen osalta, sillä palvelualueella henkilöstön vaihtuvuutta ja sekä tehtäviä että virkoja oli täyttämättä.

Asuntorakentamiselle haettiin rakennuslupia noin 45 % vähemmän kuin edellisellä vuonna. Tämä vaikutti rakennusvalvonnan lupamaksutuottojen kokonaisuuteen siten, että tulot jäivät talousarviossa pienemmäksi.

Investointien osalta tuli pari ennakoimatonta investointikohdetta, joihin ei talousarvion laadinnan yhteydessä osattu varautua. Jynkän koulukiinteistön laajentamisen yhteydessä jouduttiin siirtämään kiinteistön läpi menevää hulevesiputkea. Pienen Neulamäen alueella on tonttikysynnän vuoksi päädytty

esirakentamaan Tutkakadun varren yritystonttia. Nämä voitiin kuitenkin kattaa muista kohteista säästyneillä määrärahoilla.

Sisäisen valvonnan ja riskien hallinnan järjestäminen

1. Hyvinvointialueiden valmistelu ja kaupungin strategia hyvinvointialueen kumppanina.

- Hyvinvointialueen kanssa pidettiin yhteistyön järjestämiseen liittyviä kokouksia.
- Häiriötilanteisiin varautumisessa, valmiudessa ja epidemioiden selvittämisessä on luotu yhteisiä rakenteita hyvinvointialueen ja Itä-Suomen valmiuskeskuksen kanssa.

2. Työelämän muutosten hallinta: etätyöskentely ja sen johtaminen, monipaikkatyöskentely ja uudenlaiset työympäristöt, työhyvinvointi, sairauspoissaolot.

- Etä- ja monipaikkatyöskentely on sujunut hyvin, sen johtamiseen on löydetty toimivia käytäntöjä ja etätöiden mahdollisuus on koettu myönteisenä joustavuuselementtinä.
- Työhyvinvointi on hyvällä tasolla. Yhteisiä työhyvinvointitapahtumia ja muita yhteisiä tilaisuuksia on järjestetty sekä yksiköissä että palvelualueitasolla.
- Työtilamuutos vietiin onnistuneesti maaliin. Henkilöstö otettiin aktiivisesti mukaan muutokseen ja se koettiin positiivisena asiana.
- Sairauspoissaolojen kehitystä on seurattu säännöllisesti ja sairauspoissaolojen määrä on pysynyt matalalla tasolla. Aino -työkykyjärjestelmään tehdään tarvittavat toimenpiteet yhdessä työterveyden kanssa.

3. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeen käyttöönotto ja henkilöstön koulutus osaamisen vahvistamiseksi.

- Sisäisen valvonnan suunnitelmaa ja riskienhallinnan ohjeen käyttöönottoa on toteutettu palvelualueen ohjeistuksen mukaan.
- Yksikötasoisten ohjeiden päivittämistä jatkettiin työyksiköiden valitsemassa laajuudessa.
- Henkilöstö osallistui aktiivisesti etä- ja lähikoulutuksiin.
- Kaupunkitasoiseen riskienhallintaryhmään on viety SISU-hankkeen toimesta kunnan ilmatoriskikartoitus ja tietoa riskeihin varautumisesta.
- Korjausvelan määrä kasvaa, jollei siihen reagoida nopeasti. Tämä näkyy talven jälkeen katujen erilaisina vaurioina, erityisesti urautumisena. Myös jalankulku- ja pyöräväylät vaativat osansa. Iso osa 1970-luvulla rakennetuista silloista on myös tulossa käyttöikänsä päähän. Korjausohjelmaa siltojen osalta valmistellaan investointien suunnittelun yhteydessä.

HYVINVOIVA JA YHTEISÖLLINEN KUOPIO

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Mittari	Toimenpiteet	Vastuutaho	Vastuuhenkilö	Seuranta 30.6.	Seuranta 31.12.	Tila
1.1. Elinympäristö ja osallisuus	Kuopiolaisten tyytyväisyys asuin ympäristöön säilyy korkeana ja asunnottomuus vähenee	Asunnottomuus Ympäristön viihtyvyys ja kunnossapito (kadut ja puistot)	Asuin ympäristön viihtyisyys (mm. ilmanlaatu ja melu) ja turvallisuus huomioidaan maankäytön suunnittelussa ja rakentamishakkeissa. Pidetään huolta, että Kuopioon saadaan toteutumaan kohtuuhintaista asuntotuotantoa noin 30 % koko asuntotuotannosta. Uusitaan keskusta-alueen ja eteläisen alueen kunnossapidon alueurakkasopimus. Valvotaan ja kehitetään kunnossapitourakoiden sopimuksen mukaisen laadun toteutumista.	Kaupunkisuunnittelupalvelut, Kaupunkitekniikan palvelut, Maaomaisuuden hallintapalvelut, Ympäristö- ja rakennusvalvontapalvelut	Jari Kyllönen, Ismo Heikkinen, Lauri Lytsy, Tanja Ahonen	Kaavoituksessa on säännönmukaisesti huomioitu viihtyisyys, ilmanlaatu- ja meluolosuhteet. Kohtuuhintaista asuntotuotantoa on edistetty kaavoituksella (esim. Niiralan kulman hanke Tasavallankadulla). Kuopion asumisneuvontapalvelu on laajentunut ja ARAn avustus nousi 80%:iin vuonna 2023. Vanuvuoren osayleiskaavaan on laadittu tarkennettuja meluselvityksiä Kohtuuhintainen asuntotuotanto varmistetaan sekä oman tontinluovutuksen että yksityisten tonttien osalta sopimusmenettelyn kautta.	Kaavoituksessa on säännönmukaisesti huomioitu viihtyisyys, ilmanlaatu- ja meluolosuhteet. Valtion korkotuetun asuntotuotannon (ARA-tuotanto) määrä oli 180 asuntoa (15%) vuonna 2023. Vapaarahoitteinen vuokra-asuntotuotanto lisättyä Kuopion tavoite kohtuuhintaisen asuntotuotannon osalta saavutettiin: n.360 asuntoa ja 30 % asuntotuotannosta (n. 1200 asuntoa yhteensä). Asunnottomuuden vähentämiseen ja ennaltaehkäisyyn tähtäävää matalan kynnyksen asumisneuvontapalvelua toteutettiin Kuopiossa kahden yhdistyksen toimesta ja kaupunki vastaa palvelun järjestämisestä (ostopalvelu). Palvelun asiakasmäärät lisääntyivät vuonna 2023. Kerrostalotontteja on vuokrattu ARA:n tukemaan asuntotuotantoon Petosella ja Savilahdessa. Asumiseen liittyvät terveyshaittaepäilyt	Etenee suunnitellusti / Valmis

							<p>pystytään selvittämään viivytystä.</p> <p>Asumisterveydessä on hyvä mittausvalmius (laitteita ja osaamista).</p> <p>Keskustan ja eteläisen alueiden kunnossapidon alueurakkasopimukset Mestar Kuopio Oy:n kanssa on uusittu.</p> <p>Kunnossapidon alueurakoiden laadun toteutumista on valvottu ja menetelmiä kehitetty.</p>	
1.1. Elinympäristö ja osallisuus	Lisäämme asukkaiden osallistumis- ja vaikutusmahdollisuuksia		<p>Kaavoituksessa osallistetaan asukkaita sähköisillä Maptionnaire ja eHarava -välineillä.</p> <p>Mm. Savilahti-projektissa ja siihen liittyvissä kehityshankkeissa, sekä monimuotoisuus- ja resurssiviisausohjelmien päivittämisessä toteutetaan vuorovaikutusta, kyselyjä ja työpajoja eri sidosryhmille.</p> <p>Osallistutaan FCG-vuosittaiseen asiakastytyväisyyskyselyyn.</p>	<p>Kaupunkisuunnittelupalvelut, Kaupunkitekniikan palvelut, Maaomaisuuden hallintapalvelut, Ympäristö- ja rakennusvalvontapalvelut, Kaupunkiympäristön johdon tukipalvelut</p>	<p>Jari Kyllönen, Ismo Heikkinen, Antti Niskanen, Lauri Lytsy, Tanja Ahonen</p>	<p>LuMo- ja ReVi-ohjelmien päivityksessä on tehty sekä sidosryhmien että kuntalaisten osallistamista.</p> <p>Maptionnairea on käytetty asukkaiden osallistamisessa.</p> <p>Rakenna ja Asu – messujen yhteydessä on toteutettu omakotitontteja koskeva kysely.</p>	<p>Maptionnairea on käytetty asukkaiden osallistamisessa. Maptionnaire korvaa eHaravan. Rakenna ja Asu – messujen yhteydessä on toteutettu omakotitontteja koskeva kysely. Kaupunkitekniikan palvelut on käynyt vuoropuhelua mm. maarakentajien INFRA ry:n kanssa.</p> <p>FCG:n kysely on tehty.</p> <p>Ääniympäristöä koskeva kysely asukkaille meluntorjuntatoimenpiteiden pohjaksi (joulkuu 2023-tammikuu 2024)</p> <p>Asumisterveysasiakkaille tehdään palautekysely.</p>	<p>Etenee suunnitellusti / Valmis</p> <p></p>

							<p>Säännölliset Savilahti-foorumien ja kiinteistötoimijoiden Yhteistyöryhmän kokoukset.</p> <p>Viestintään/markkinointiin liittyvä kysely Savilahti-foorumille. Yhteistyöhön liittyvä vuorovaikutus mm. robottibussikokeiluun ja Valon kaavaan liittyen</p>	
1.1. Elinympäristö ja osallisuus	Parannamme arjen turvallisuutta ja ympäristön esteettömyyttä	<p>Katuturvallisuusindeksi</p> <p>Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitajaksot 65 vuotta täyttäneillä</p>	<p>Esteettömyys huomioidaan suunnittelussa, rakentamisessa ja kunnossapidossa. Laaditaan esteettömyysohjelma.</p> <p>Tuetaan hissien rakentamista avustuksilla.</p> <p>Jatketaan liukkauden varoittamispalvelua jalankulkijoille (liukastumisvaroitus.fi).</p>	Kaupunkisuunnittelupalvelut, Kaupunkitekniikan palvelut, Maaomaisuuden hallintapalvelut	Jari Kyllönen, Ismo Heikkinen, Lauri Lytsy	<p>Joukkoliikenteen Viikku-sivuille on koottu tiedot esteettömyydestä koko matkaketjun osalta suunnittelusta palautepalveluun.</p> <p>Esteettömyysrakenteita ja -reittejä on kartoitettu projekteja varten.</p> <p>Hissien avustamisen tilanne asuminen ja palveluverkko -yksiköstä.</p> <p>Liukkauden varoittamispalvelu jalankulkijoille on käytössä.</p>	<p>Joukkoliikenteen Viikku-sivuille on koottu tiedot esteettömyydestä koko matkaketjun osalta suunnittelusta palautepalveluun.</p> <p>Kesällä 2023 valmistui Kuopion sadas jälkiasennettava ja Kuopion kaupungin avustama hissi. Hissiavustuksen määräraha ylittyi vuonna 2023.</p> <p>Kansallisen kaupunkipuiston vanhan Kuopion teemareitistä on tehty esteettömyyskartoitus.</p> <p>Esteettömyyden yleissuunnitelman laatiminen etenee.</p> <p>Liukkauden varoituspalvelua on jatkettu.</p>	<p>Etenee suunnitellusti / Valmis</p> <p>✓</p>

<p>1.1. Elinympäristö ja osallisuus</p>	<p>Lisäämme aktiivisuutta ja yhteisöllisyyttä tukevia kohtaamispaikkoja ja luonnon saavutettavuutta</p>	<p>Virkistys- ja urheilualueiden määrä / 1000 asukasta</p> <p>Asukastoiminnan ja nuorisotilojen kävijämäärät</p>	<p>Kaavoituksella turvataan riittävät viherympäristöt ja -yhteydet.</p> <p>Huolehditaan monipuolisista retkeilyn ja ulkoilun palveluista esim. Puijolla, Kallaveden saaristossa ja Tahkolla.</p> <p>RECIPE-hankkeessa tutkitaan, miten kaupunki- ja viheraluesuunnittelulla voidaan edistää terveyttä, hyvinvointia ja fyysistä aktiivisuutta</p> <p>Toteutuksessa ulkoalueita / kaupunkitiloja Puijolla, Mölymäellä ja Savilahdessa.</p>	<p>Kaupunkisuunnittelupalvelut, Maaomaisuuden hallintapalvelut, Kaupunkitekniikan palvelut</p>	<p>Jari Kyllönen, Ismo Heikkinen, Antti Niskanen, Lauri Lytsy</p>	<p>Iso-Valkeiselle ja Savolanniemeen on valmistumassa uudet laavut.</p> <p>Viherkerroin -työkalun valmistelu on aloitettu.</p> <p>Keskustan osayleiskaavanluonnoksen laadinnan yhteydessä on tehty ekosysteemipalveluselvitys (konsulttityö).</p>	<p>Kaavahankkeissa on turvattu riittävät viherympäristöt ja -yhteydet.</p> <p>Kolme joukkoliikenteellä saavutettavaa luontoreittiä sisältävä Luonto-Viikku-pilotti on valmisteltu 2023 ja lanseerataan –24 keväällä.</p> <p>Keskustan osayleiskaavanluonnoksen laadinnan yhteydessä on tehty ekosysteemipalveluselvitys. Loppuvuonna –23 valmisteltiin ekosysteemipalveluselvitys ä myös kaupunkirakennesuunnitelmaan liittyen, toteutus alkuvuonna –24.</p> <p>RECIPE-hankkeessa on haettu ideoita oppilaistöiden kautta Savilahden kehittämiseksi. On toteutettu Luolaa edustoieneen, alikulkujen erikoisvalaistuksia / taidetta sekä Niuvatien varren KÄPY-reittejä.</p> <p>Vanhan Varikon ja Ammuslataamon puistoalueiden suunnittelu ei ole edennyt resurssivajeen vuoksi.</p> <p>Puijolla ja Mölymäellä on toteutettu ulkoilualueita.</p>	<p>Etenee suunnitellusti / Valmis</p>
---	---	--	---	--	---	---	---	---

								<p>Nilsin Rantapuiston suunnittelua on viety eteenpäin.</p> <p>Uudet laavut Iso-Valkeiselle ja Savolanniemeen ovat valmistuneet.</p>	
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

KASVAVA JA ELINVOIMAINEN KUOPIO

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Mittari	Toimenpiteet	Vastuutaho	Vastuuhenkilö	Seuranta 30.6.	Seuranta 31.12.	Tila
2.1. Kilpailukykyinen ja kannustava yrittäjyysympäristö	Tonttitarjontamme on riittävä ja monipuolinen	Yritystontit (sopivuus, määrä)	<p>Huolehditaan riittävästä ja monipuolisesta asunto- ja yritystonttitarjonnasta MAL-sopimuksen tavoitteiden mukaisesti.</p> <p>Pidetään huolta riittävästä maareservistä yritystonttien kaavoitusta varten.</p>	Kaupunkisuunnittelupalvelut, Maaomaisuuden hallintapalvelut	Jari Kyllönen, Lauri Lytsy	<p>MAL-sopimuksen tavoitteet on huomioitu asemakaavoituksen työohjelmassa (asuntorakentamisen keskittäminen vahvan joukkoliikenteen alueille sekä aiempaa suurempi painotus yritystonttien kaavoittamiseen).</p> <p>Vanuvuoren asemakaavoitusta ei ole aloitettu, Vanuvuoren osayleiskaava ei ole valmistunut, on valmisteilla hyväksyttäväksi.</p> <p>On aloitettu paikkatietomittariston kehittäminen helpottamaan MAL-sopimuksen kohteiden seurantaa.</p> <p>Kaavahankkeiden edistymistä tuetaan sopimustoiminnalla.</p> <p>Hyvästä raakamaareservistä johtuen maanhankintaa on tehty maltillisesti.</p>	<p>Yleiskaavoissa on merkittävä yritystonttivaranto, joka on asemakaavoitettavissa. Asemakaavoituksen työohjelmassa on painotettu yritystonttien kaavoitusta.</p> <p>Loppuvuonna on lähdetty pohjustamaan vuoden 2024 alussa avautuvaa JTF-rahoitushakua, jonka pohjalta tehdään "toteutettavuusselvitys" Hepomäen alueelle. Tavoitteena on mahdollistaa vihreän siirtymän energiatoimijoiden ja kiertotaloushankkeiden sijoittuminen alueelle.</p> <p>Maanhankintaa mm. Hiltulanlahdessa ja Rasinmäessä on aktivoitu henkilöstöresurssien parannuttua rekrytointien kautta. Maankäyttösopimuksien neuvottelua on jatkettu asemakaavahankkeiden yhteydessä.</p>	<p>Etenee hitaasti / osittain</p>

2.2. Rohkea ja kestävä kaupunkikehitys	Kaupunkikeskusta, lähiöt ja maaseutu ovat elinvoimaisia ja viihtyisiä	Asuntotuotanto (lkm, tyyppi, hallintasuhde) Asuntotuotannon tonttireservi, vuotta Maaseutuohjelman toteuttaminen	Edistetään eri alueiden täydennysrakentamista vaikuttavuuden pohjalta. Torin länsilaidan asemakaavaa laaditaan yhteistyössä kaupunkisuunnittelun ja kiinteistön omistajien kanssa tavoitteena kaupunkikuvallisesti korkealaatuinen kaupunkikeskusta. Huolehditaan, että MAL-sopimuksen mukainen asuntotuotantotavoite 1 200 asuntoa vuosittain toteutuu. Päivitetään keskeisen kaupunkialueen kaupunkirakennesuunnitelma yhdessä Siilinjärven kunnan kanssa. Vanuvuoren osayleiskaava valmistellaan hyväksyttäväksi. Käynnistetään selvitys, jonka pohjalta tehdään linjaus vapaa-ajan asuntojen vakituiseen käyttöön muuttamisen kriteereistä.	Kaupunkisuunnittelupalvelut, Maaomaisuuden hallintapalvelut	Jari Kyllönen, Lauri Lytsy	Torin länsilaidan kaavahanketta on edistetty vuorovaikutuksessa toimijoiden kanssa. Uusien alueiden kaavoituksessa on korostettu MAL-tavoitteita täydennysrakentamisen, monipuolisuuden ja kohtuuhintaisuuden toteutumisen varmistamiseksi. Keskeisen kaupunkialueen kaupunkirakennesuunnitelman laadinta yhdessä Siilinjärven kunnan kanssa on aloitettu (työn arvioitu kesto alkuvuoteen 2024). Vanuvuoren osayleiskaavan valmistelu on edennyt hyväksyntään. On käynnistetty selvitys, jonka pohjalta tehdään linjaus vapaa-ajan asuntojen vakituiseen käyttöön muuttamisen kriteereistä Täydennysrakentamista ja torin länsireunan kaavahanketta on tuettu osallistumalla neuvotteluihin ja huolehtimalla kaavoja	Kuopion asuntotuotantotavoite saavutettiin ja noin 1200 asuntoa valmistui vuonna 2023. Asuntotuotanto oli hyvin monipuolista (vuokra-, asumisoikeus-, hoiva- sekä omistusasuntoja) ja suuri osa tuotannosta toteutui kaupunkirakenteen täydentämisenä. Torin länsilaidan kaavahanketta on edistetty vuorovaikutuksessa toimijoiden kanssa. Keskeisen kaupunkialueen kaupunkirakennesuunnitelman laadinta yhdessä Siilinjärven kunnan kanssa on aloitettu (työn arvioitu kesto alkuvuoteen 2024). Vanuvuoren osayleiskaava etenee hyväksymiskäsittelyyn keväällä 2024. Linjaus vapaa-ajan asuntojen vakituiseen käyttöön muuttamisen kriteereistä valmistuu hyväksymiskäsittelyyn keväällä 2024.	Etenee suunnitellusti / Valmis
--	---	--	--	---	----------------------------	--	---	---

						edistävästä sopimustoiminnasta.		
2.2. Rohkea ja kestävä kaupunkikehitys	Kehitämme Savilahtea kärkihankkeena	Savilahden rakentamisen eteneminen	Käynnistetään asuntorakentaminen yhdessä toimijoiden kanssa Vanhan Varikon alueella. Järjestetään Marikon rannasta yleinen suunnittelukilpailu. Neuvotellaan sopimus maanomistusjärjestelyistä Suomen Yliopistokiinteistöjen kanssa.	Kaupunkisuunnittelupalvelut, Kaupunkitekniikan palvelut, Maaomaisuuden hallintapalvelut, Ympäristö- ja rakennusvalvontapalvelut, Kaupunkiympäristön johdon tukipalvelut	Jari Kyllönen, Ismo Heikkinen, Lauri Lytsy, Tanja Ahonen, Antti Niskanen	Vanhan varikon asuntotuotannon syntymistä on edistetty. Ensimmäiset hankkeet ovat käynnistymässä. Marikon rannan suunnittelukilpailua edistetään asuntorakentamisen markkinatilanteen mukaan, mutta suunnittelukilpailua ei ole voitu viedä resurssipuutteiden vuoksi eteenpäin. Savilahden Vanhan Varikon ARA-kohteen valmiudet käynnistyä vuonna 2023 ovat hyvät ja SYK maanvaihto etenee. Gryndituotanto ei todennäköisesti ala vuonna 2023. Savilahden maanvaihto Suomen Yliopistokiinteistöjen kanssa valmistellaan päätöksentekoon syksyllä.	Ensimmäisen asuintalon rakentaminen käynnistyi Savilahdessa Vanhan varikon alueella. Myös Kuopas Oy:n suuren opiskelijakohteen rakentaminen alkoi Savilahden pohjukassa. Tulevien uusien asuntohankkeiden suunnittelua on jatkettu. Marikonrannan suunnittelukilpailun käynnistämistä on lykätty markkinatilanteen vuoksi. Suomen Yliopistokiinteistö Oy:n kanssa on maanvaihto toteutettu Marikonrannassa. Vanhan Varikon alueella ja Yliopiston rannassa on käynnistynyt kaksi ARA-asuntokohdetta. Vanhan Varikon yhdyskuntainfraa on toteutettu.	Etenee hitaasti / osittain
2.4. Kasvava ja vastuullinen matkailu	Kehitämme matkailun kärkihankkeena Tahkoa sekä Kuopion muita matkailualueita	Matkailijoiden yöpymiset Hankkeiden eteneminen	Edistetään Tahkon keskustan ja Tahko Bungalowsin asemakaavoja ja niiden vaatimia sopimuksia	Kaupunkisuunnittelupalvelut, Maaomaisuuden hallintapalvelut	Jari Kyllönen, Lauri Lytsy	Tahkon kaavat ovat edenneet suunnitellusti (ehdotusvaiheessa). Tahkon keskustan ja Bungalowsin alueen	Tahkon keskustan ja Tahko Bungalowsin kaavat ovat edenneet hyväksymiskäsittelyyn.	Etenee hitaasti / osittain

	yhdessä toimijoiden kanssa		yhdessä toimijoiden kanssa. Huolehditaan Tahkon alueen retkeilypalveluiden tuottamisesta ja kehittämisestä.			maankäyttösopimuksia on neuvoteltu ja tavoitteena on saada ne päätöksentekoon syksyn aikana. Maastopyöreittien merkintää parannetaan. Ollaan mukana Tahkon reitistöt -hankkeessa. Hankkeeseen kuuluu mm. reitistön- ja opastuksen suunnittelua, vesistöaktiiviteettien suunnittelua ja niiden pilotointi.	Tahkon maankäyttösopimuksia ei syksyn aikana saatu päätöksentekoon.	
2.5. Kuopion tunnettuus ja edunvalvonta	Aktiivinen, ennakoiva edunvalvonta ja vaikuttaminen tukee Kuopion tunnettuutta ja kehittymistä. Painopisteenä alueen saavuttavuuden (tie-, raide-, lento-, vesiliikenne ja ICT-yhteydet) parantaminen.	Imago- ja mainetutkimukset Onnistuminen edunvalvonnessa	Palveluyksiköt osallistuvat aktiivisesti kaupungin markkinointiin eri tavoin. Asiantuntijat ottavat kantaa valtakunnallisiin laki- ja asetushankkeisiin sekä osallistuvat käynnissä olevaan ajankohtaiseen keskusteluun. Aktiivinen viestintä ja edunvalvonta yhteistyöverkostoissa.	Kaupunkisuunnittelupalvelut, Kaupunkitekniikan palvelut, Maaomaisuuden hallintapalvelut, Ympäristö- ja rakennusvalvontapalvelut	Jari Kyllönen, Ismo Heikkinen, Lauri Lytsy, Tanja Ahonen	Kansallisten kaupunkipuistojen verkoston toimintaan osallistumalla on edistetty kaupungin markkinointia. Kansallisen kaupunkipuiston valmistunutta hoito- ja käyttösuunnitelmaa on esitelty messuilla ja nettisivuilla. Kansallisen kaupunkipuiston vanhan Kuopion teemareitin opasteet on pystytetty maastoon. On otettu kantaa ajankohtaisiin valtakunnallisiin lakihankkeisiin.	On osallistuttu valtakunnalliseen edunvalvontaan, keskusteluun ja MAL-neuvotteluihin. On esitelty Kuopion kehittämisen, kaavoituksen ja palvelujen ajatuksia erilaisilla messuilla. Kansallisten kaupunkipuistojen verkoston toimintaan osallistumalla on edistetty kaupungin markkinointia. Erilaisiin valmisteluasioihin sekä laki- ja asetusmuutoksiin annettiin lukuisia lausuntoja. Rakentamislain ja RTYJ-lain muutoksia on lähdetty valmistelemaan ja Kuopio-	Etenee suunnitellusti / Valmis

						<p>Kaupungin markkinointia on edistetty osallistamalla erilaisille messuille kuten Rakenna ja Asu -messuille sekä Kallavesj'-messuille.</p>	<p>ryhti hanketta käynnisteltiin loppuvuodesta.</p> <p>Ollaan mukana Kuntaliiton EU-ennakkovaikuttamisryhmässä.</p>	
--	--	--	--	--	--	---	---	--

ILMASTO- JA RESURSSIVIISAS KUOPIO

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Mittari	Toimenpiteet	Vastuutaho	Vastuuhenkilö	Seuranta 30.6.	Seuranta 31.12.	Tila
3.1. Kiertotalous ja resurssiviisaus	Edistämme puurakentamista mm. kaavoituksen keinoin	Toteutuneet puurakennushankkeet	Edistetään puurakentamista asemakaavoissa. Edistetään erilaisten puurakentamisen hankkeiden (etenkin puuasuintalot) toteutumista Kuopioon. Edistetään esimerkiksi Savilahden uuden Vanhan Varikon alueen kaavan puuhankkeita, mutta myös vastaavia hankkeita muille alueille Kuopiossa (Lehtorinne, Kivilampi jne.).	Kaupunkisuunnittelupalvelut, Maaomaisuuden hallintapalvelut	Jari Kyllönen, Lauri Lytsy	Puurakentamista on edistetty kaavamääräyksiin. Varikon alueen ensimmäisen puukohteen liikkeellelähtöä on edistetty sopimusten neuvottelulla ja laadinnalla.	Uuden Kivilammen alueen asemakaava valmistui ja sen mukaan alue tullaan rakentamaan kokonaan puukerros- ja pientaloina. Myös Sokeain koulun alueelle lisärakentaminen on valmistuneen asemakaavan mukaan puurakentamista. Varikon alueen puurakentamista koskeva rakennuslupahakemus oli vireillä, mutta rakentamisen suhdanteen vuoksi hakemusta ei ole täydennetty.	Etenee suunnitellusti / Valmis
3.1. Kiertotalous ja resurssiviisaus	Kuopiossa on vahva kiertotalouden yritysverkosto ja sitä tukevaa koulutus- ja innovaatiotoimintaa		Tehdään yhteistyötä mm. Vesiklusterin ja DigiCenterin kanssa, mikä tukee alueen TKI-toimintaa. Savilahden alue toimii testialustana uusille ratkaisuille.	Ympäristö- ja rakennusvalvontapalvelut, Kaupunkiympäristön johdon tukipalvelut	Tanja Ahonen, Antti Niskanen	Savilahti-forumin kautta tuetaan TKI-toimintaa ja ekosysteemi-kehitystä. Savilahden robottibussi -pilotti on toteutumassa.	Datajalostamon kaupunkipyörädatan hyödyntämistä on kehitetty kahdessa opinnäytetyössä. Kävelijöiden ja pyöräilijöiden laskurit on otettu käyttöön mm. Savilahdessa. Savilahdessa on alkamassa keväällä 2024 robottibussikokeilu, joka on toteutettu yhteistyössä Savilahden	Etenee suunnitellusti / Valmis

							toimijoiden kanssa, esim. SAKKY kouluttaa turvaoperaattorit uudessa koulutusohjelmassa.	
3.1. Kiertotalous ja resurssiviisuus	Hankintamme ovat vastuullisia ja hiilineutraaleja	Ympäristökriteerit sisältävät kilpailutukset (M€/v, kpl/v, %)	Paikallisliikenteen kaikissa kilpailutuksissa edellytetään puhtaita käyttövoimia. Kehitetään hankintojen ympäristöosaamista ja ympäristökriteerien käyttöä ja seurantaa. Infran rakentamisessa käytetään uusiomateriaaleja kaikissa niihin soveltuvissa hankkeissa.	Kaupunkisuunnittelupalvelut, Kaupunkitekniikan palvelut, Maaomaisuuden hallintapalvelut, Ympäristö- ja rakennusvalvontapalvelut	Jari Kyllönen, Ismo Heikkinen, Lauri Lytsy, Tanja Ahonen	Kaupungin hankintaohjeen valmistelussa on huomioitu resurssiviisuusmittareita. Hiltulanlahden 3 -alueelle on perustettu massapankki, jolla pyritään vähentämään maamassojen liikuttelua ja siitä aiheutuvia päästöjä.	Paikallisliikenteen kaikissa kilpailutuksissa on edellytetty puhtaita käyttövoimia. Uusiomateriaaleja on käytetty kahdessa kohteessa . Telkkistentien saneeraamisessa ja Mölymäen liikuntapuiston rakentamisessa. Hiltulanlahden 3 -alueelle on perustettu massapankki, jolla pyritään vähentämään maamassojen liikuttelua ja siitä aiheutuvia päästöjä.	Etenee suunnitellusti / Valmis
3.2. Viisas liikkuminen ja kestävä yhdyskuntarakennet	Suunnitteleme ja toteutamme kestävä ja vähähiilistä yhdyskuntarakennetta mm. edistämällä vaihtoehtoisen lataus- ja tankkausverkoston rakentamista	Tieliikenteen CO2-päästöt kt CO2-ekv	Täydennysrakentamisella edistetään tiivistä ja joukkoliikennettä suosivaa kaupunkirakennetta. Maankäytön suunnittelussa huomioidaan vaihtoehtoinen lataus- ja tankkausverkosto.	Kaupunkisuunnittelupalvelut, Maaomaisuuden hallintapalvelut, Kaupunkitekniikan palvelut, Ympäristö- ja rakennusvalvontapalvelut	Jari Kyllönen, Ismo Heikkinen, Lauri Lytsy, Tanja Ahonen	Työn alla on lukuisia täydennysrakennushankkeita hyvien joukkoliikenneyhteyksien äärellä. Kaasutankkausaseman paikka on osoitettu Tehdaskadun asemakaavaluonnokseen. TRunkolinjastoselvitys on tehty ja liikenne linjastolla alkaa kesällä 2026.oiselle	Kaavoituksessa on työn alla useita täydennysrakennushankkeita hyvien joukkoliikenneyhteyksien äärellä. Runkolinjastoselvitys on tehty ja liikenne linjastolla alkaa kesällä 2026.,	Etenee suunnitellusti / Valmis

			<p>Selvitetään runkobussilinjaston perustamista.</p> <p>Kuopion älykäs liikenneinfra – hankkeessa toteutettuja älyratkaisuja (adaptiiviset liikennevalot, talvikunnossapidon seuranta, liikenteen mittapistet jne.) hyödynnetään.</p> <p>Selvitetään kaasutankkausaseman paikkaa etsimällä sopivaa tonttia.</p>			<p>kaasutankkausasemalle suunnitellaan paikkaan Tehdaskadun kaavahankkeen yhteydessä.</p> <p>Sähköautojen latausasemien sijoittamisesta on käyty neuvotteluja.</p>	<p>Toisen kaasutankkausaseman paikka on osoitettu Tehdaskadun asemakaavaluonnokseen.</p> <p>Sähköautojen latausasemien sijoittamisesta on käyty neuvottelu.</p>	
3.2. Viisas liikkuminen ja kestävä yhdyskuntarakenne	Edistämme kestävien liikkumismuotojen (joukkoliikenne, kävely, pyöräily, yhteiskäyttöautot) käyttöä ja toimintaedellytyksiä	Joukkoliikenteen matkustajamäärä / v Kestävien liikennemuotojen osuus matkoista	<p>Kävelyn, pyöräilyn ja joukkoliikenteen toimintaedellytyksien edistäminen otetaan huomioon kaikessa suunnittelussa ja rakentamisessa.</p> <p>Päivitetään joukkoliikenneohjelma ja tarkistetaan lippujen hinnat sekä parannetaan lipputuotteiden monikäyttöisyyttä.</p> <p>Liikennedatan ja sitä hyödyntävien sovellusten avulla edistetään viisasta liikkumista.</p>	Kaupunkisuunnittelupalvelut, Kaupunkitekniikan palvelut, Maaomaisuuden hallintapalvelut, Ympäristö- ja rakennusvalvontapalvelut	Jari Kyllönen, Ismo Heikkinen, Lauri Lytsy, Tanja Ahonen	<p>Lippujen hintaselvitys on tehty ja hinnat tarkistettu 5.6.2023 alkaen. Lipputuotteiden monikäyttöisyyttä parannettu.</p> <p>Joukkoliikenneohjelman päivitys käynnistetään.</p> <p>Kestävien kulkumuotojen edellytyksiä on edistetty kaavoissa mm. tilavarauksin.</p> <p>Vanuvuoren osayleiskaavassa on edistetty kävelyn ja pyöräilyn toimintaedellytyksiä.</p>	<p>Kävelyn, pyöräilyn ja joukkoliikenteen toimintaedellytykset on otettu huomioon kaikessa toiminnassa suunnittelusta kunnossapitoon.</p> <p>Joukkoliikenteen matkustajamäärä oli 8,5 milj. / v.</p> <p>Lippujen hinnat on tarkistettu ja lippujen monikäyttöisyyttä on parannettu. Joukkoliikenneohjelma 2035 päivitys on aloitettu.</p> <p>Henkilöstön</p>	Etenee suunnitellusti / Valmis

			Kannustetaan henkilökuntaa käyttämään yhteiskäyttöistä sähköautoa.			Intron kautta on kannustettu uutta henkilöstöä käyttämään yhteiskäyttöautoa. Yhteiskäyttöinen sähköauto on ollut henkilöstöllä käytössä. Käyttöaktiivisuudessa on vielä parannettavaa, mm. tiedotusta voisi lisätä.	yhteiskäyttöauto on käytössä keskimäärin 20 päivänä kuukaudessa, käyttökertoja on kuukaudessa noin 20-40 kpl.	
3.3. Luonnon monimuotoisuuden edistäminen ja luontokadon torjunta	Otamme maankäytönsuunnitelussa sekä metsien ja viheralueiden hoidossa huomioon luonnon monimuotoisuuden	Luonnonsuojelualan määrä Vanhojen metsien osuus Lehtipuuston osuus	Päivitetään luonnon monimuotoisuusohjelma, jossa luodaan seurannan mittarit ja mietitään keinot, joilla, lisätään luonnonsuojelualan määrää ja lehtipuuston osuutta sekä vanhojen metsien määrää. Huolehditaan vieraslajien torjunnasta.	Kaupunkitekniikan palvelut, Ympäristö- ja rakennusvalvontapalvelut, Maaomaisuuden hallintapalvelut	Ismo Heikkinen, Lauri Lytsy, Tanja Ahonen	LuMo-ohjelman toimenpiteet valmiina, ohjelma valmistunee syksyn kuluessa. Vieraslajien torjuntaa suoritetaan suunnitelmallisesti. Metsien seurantajärjestelmä valmistumassa. Järjestelmällä seurataan metsien hoidon ja käytön kokonaiskestävyyttä.	Luonnon monimuotoisuuden toimintaohjelmasta valmistui luonnos ja se oli nähtävillä loppuvuodesta. Metsien seurantajärjestelmä on valmistunut ja koekäytetty. Järjestelmällä seurataan metsien hoidon ja käytön kokonaiskestävyyttä. Tuotantokäyttö alkaa kesällä 2024. Vieraslajien torjuntaa on tehty, mm. jättiputkea ja jättipalsamia on torjuttu. Uutena asukkaita on kannustettu osallistumaan jättipalsamin torjuntaan pelillistämisen keinoin.	Etenee suunnitellusti / Valmis
3.4. Huoltovarmuus ja kriisinsietokyky	Teemme aktiivisesti toimia ilmastomuutoksen hillitsemiseksi ja ilmastoriskien (mm. sään ääri-ilmiöt) pienentämiseksi	CO2-päästöt / asukas (t CO2-ekv / as)	Toteutamme ilmasto-ohjelman toimenpiteitä, aloitetaan SISU-hanke ja päivitetään resurssiviisausohjelma.	Ympäristö- ja rakennusvalvontapalvelut	Tanja Ahonen	SISU-hanke on käynnistetty, rahoittajan päätöksenteosta johtuen aiottua myöhemmin.	Ilmastomuutoksen hillintä: SISU-hankkeen ilmastokoordinaattori on jalkautunut yksiköihin ja on tukemassa yksiköiden	Etenee suunnitellusti / Valmis

							<p>ilmastotoimenpiteiden toteuttamista.</p> <p>Resurssiviisausohjelman valmistelussa käytiin sidosryhmäkeskusteluja ja ohjelmaa varten hahmoteltiin tavoite- ja toimenpideaihiot.</p> <p>Ilmastoriskeihin varautuminen: SISU-hanke ja yhteistyö ELY-keskuksen HiPo-hankkeen kanssa: ilmastonmuutoksen riskien tunnistaminen ja niihin varautuminen. Mm. kaupungin riskienhallintaryhmässä esitelty.</p> <p>Yhteistyö Itä-Suomen sote- valmiuskeskuksen kanssa (ISVAKE) ja osallistuminen Aluehallintoviraston järjestämiin valmiusharjoituksiin.</p>	
3.4. Huoltovarmuus ja kriisinsietokyky	Tuemme paikallista maataloutta ja elintarviketuotantoa tarjoamalla lähellä tuotettua ja ilmastoviisasta ruokaa huoltovarmuuden parantamiseksi sekä vähennämme ruokahävikkiä	<p>Lähiruuan osuus</p> <p>Kasviproteiinien osuus</p> <p>Ruokahävikin määrä (kg)</p>	<p>Vierastarjoiluissa suosimme ilmastoviisaita elintarvikkeita.</p> <p>Toteutamme ilmastoviisasta ruokaa lapsille -hanketta: Tuemme luonnonvarojen kestävään käyttöön pyrkivää paikallista maa- ja elintarviketaloutta</p>	Ympäristö- ja rakennusvalvontapalvelut	Tanja Ahonen	Ilmastoviisasta ruokaa -hanke on toiminut aktiivisesti, ollut vaikuttamassa mm. kaupungin hankintaohjeeseen.	<p>Ilmastoviisasta ruokaa -hanke päättyi. Ruokapalvelun henkilöstölle viestittiin hankkeessa laajasti koulujen kasvisruokatarjoilua ja -menekkiä edistävästä toimintatavoista ja Ilmastoviisat valinta -ateriamerkinnän käytöstä. Hankkeessa tuotettu ruokakasvatusmateriaali on jäänyt koulujen,</p>	<p>Etenee suunnitellusti / Valmis</p> <p></p>

			tarjoamalla lähellä tuotettua ja ilmastoviisasta ruokaa huoltovarmuuden parantamiseksi sekä vähennämme ruokahävikkiä; kotimaisen kalan, kasvien ja vihannesten käytön lisääminen, paikalliset luonnontuotteet (marjat, sienet).				päiväkotien ja neuvoloiden käyttöön, materiaali tukee kasvipainotteisen ruokavalion edistämistä.	
3.4. Huoltovarmuus ja kriisinsietokyky	Tehostamme energiankäyttöä 10 prosenttia ja lisäämme uusiutuvien energiamuotojen käyttöä	Sähkön ja lämmön ominaiskulutus kaupungin kiinteistöissä (kWh / r-m3) Uusiutuvan energian osuus tuotetusta energiasta (%)	Asemakaavoissa mahdollistetaan mm. aurinkoenergiapaneelien käyttö. Tuulivoimakaavoihin suhtaudutaan myönteisesti ja huomioidaan työohjelmissa. Selvitetään kaavoituksessa mm. geo- ja aurinkoenergiapotentiaalia. Teetätetään kiinteistöjen energiakatselmuksia yhteistyössä Tilal palvelun kanssa. Savilahdessa tutkitaan tapoja lisätä uusiutuvien energialähteiden käyttöä. Edistetään puupohjaisten	Kaupunkisuunnittelupalvelut, Maaomaisuuden hallintapalvelut, Ympäristö- ja rakennusvalvontapalvelut, Kaupunki ympäristön johdon tukipalvelut	Jari Kyllönen, Lauri Lytsy, Tanja Ahonen, Antti Niskanen	Asemakaavoissa tuetaan aurinkoenergian käyttöä. Työohjelmaan on alkuvuonna lisätty Junnunmäen tuulivoimaosayleiskaava. Seurataan Pielaveden Vornankorven tuulivoimahankkeen etenemistä (2024 työohjelmaan mahdollisesti). Seurataan Pohjois-Savon liiton aurinkovoimapotential selvityshanketta. Toteutettu energiansäästöohjelmaa. Yhteistyössä Tilal palveluiden kanssa on teetetty kiinteistöjen olosuhdeoptimoiteja.	Asemakaavoissa tuetaan aurinkoenergian käyttöä. Työohjelmaan on alkuvuonna lisätty Junnunmäen tuulivoimaosayleiskaava. Seurataan Pielaveden Vornankorven ja Suonenjoen rajalla Kakkisenrannan tuulivoimahankkeen etenemistä (on lisätty 2024 työohjelmaan). Puutavara on kilpailutettu erillisillä tarjouspyynnöillä puutavaralajien mukaan. Näin myytävät puutavaraerät, kuten tukkipuu, kuitupuu ja energiapuu pystytään kohdentamaan tarkemmin niitä tarvitseville puutavarayhtiöille. Kaupunginhallitukselle koottu kooste energiansäästöohjelman	Etenee suunnitellusti / Valmis

			<p>polttoaineiden saantia markkinoille puun myynnin kilpailuttamisen avulla.</p>		<p>Puutavara kilpailutetaan erillisillä tarjouspyynnöillä puutavaralajien mukaan. Näin myytävät puutavaraerät, kuten tukkipuu, kuitupuu ja energiapuu pystytään kohdentamaan tarkemmin niitä tarvitseville puutavarayhtiöille.</p> <p>Savilahdessa energiateemaan liittyvät toteutuskelpoiset mahdollisuudet huomioidaan alueen etenemisen rinnalla (mm. Lohkare-konsortion kiinteistöautomaatioratkaisut).</p>	<p>toteumasta ja osallistuttu sen toteuttamiseen.</p> <p>Savilahdessa energiateemaan liittyvät toteutuskelpoiset mahdollisuudet huomioidaan alueen etenemisen rinnalla, mm. Lohkare-konsortion kiinteistöautomaatioratkaisut.</p>	
--	--	--	--	--	---	---	--

UUDISTUVA JA YHDESSÄ TEKEVÄ KUOPIO

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Mittari	Toimenpiteet	Vastuutaho	Vastuuhenkilö	Seuranta 30.6.	Seuranta 31.12.	Tila
4.1. Sujuva ja uudistuva toiminta	Kehitämme palvelujamme (ml. digipalvelut) asiakaslähtöisesti ja ratkaisukeskeisesti organisaatorajat yllittäen ja teemme aktiivista verkostoyhteistyötä palvelujen kehittämiseksi	Palvelujen digitalisaatioaste Tyytyväisyys palveluihin	Tehdään asiakkaiden palvelupolkujen toimivuustarkasteluja mm. palvelumuotoilun keinoin Datajalostamo-älykaupunkialustaa kehitetään ja siirytään ylläpitovaiheeseen. Kehitetään edelleen sähköistä palvelua kiinteistökaupoissa ja maanvuokrauksessa.	Kaupunkisuunnittelupalvelut, Kaupunkitekniikan palvelut, Maaomaisuuden hallintapalvelut, Ympäristö- ja rakennusvalvontapalvelut, Kaupunkiympäristön johdon tukipalvelut	Jari Kyllönen, Ismo Heikkinen, Lauri Lytsy, Tanja Ahonen, Antti Niskanen, Anne Simonen-Ruuskanen	Sähköisten palvelujen kehittäminen kiinteistökaupassa ja maanvuokrassa on edennyt hitaasti resurssipulasta johtuen. Käyttöönottoa edistetään syksyn aikana. Poikkeamislupakäsittelyissä on otettu käyttöön lupa.fi-sovellus. Data-jalostamohanke EAKR-loppu-raportointivaiheessa Savilahden ICT mikroputki-kanavien vuokrausperiaatteet KH-päätöksäntelyssä	Älykaupunkialustan rakentamiseen on osallistuttu. Sähköisten palvelujen kehittäminen kiinteistökaupassa ja maanvuokrassa ei ole edennyt. Data-jalostamohanke (EAKR) on päättynyt ja Datajalostamoalusta on ylläpito- ja jatkokehitysvaiheessa keskitetyssä Tietohallinnossa. Savilahden ICT mikroputki-kanavien vuokrausperiaatteet on hyväksytty kaupunginhallituksessa ja vuokraus on aloitettu keskitetyssä Tietohallinnossa.	Etenee hitaasti / osittain
4.1. Sujuva ja uudistuva toiminta	Lisäämme hallinnon ja päätöksenteon avoimuutta ja asukkaiden vaikuttamisen mahdollisuuksia	Kuntalais- ja asiakaspalautteet Kuntalaisaloitteet	Uusitaan palautepalvelun alusta. Asukkaiden osallistumiseen etsitään uusia muotoja käyttämällä digitalisaation mahdollisuuksia.	Kaupunkisuunnittelupalvelut, Kaupunkitekniikan palvelut, Maaomaisuuden hallintapalvelut, Ympäristö- ja rakennusvalvontapalvelut, Kaupunkiympäristön johdon tukipalvelut	Jari Kyllönen, Anne Simonen-Ruuskanen, Ismo Heikkinen, Lauri Lytsy, Tanja Ahonen,	Maptionnaire-väline on otettu käyttöön ja siitä on järjestetty koulutuksia. Kunta 3D- ohjelman kautta on mahdollista tutustua ja	Maptionnaire-ohjelma on otettu käyttöön ja siitä on järjestetty koulutuksia. Kunta 3D- ohjelma on käytössä ja sen kautta on mahdollista tutustua ja	Etenee suunnitellusti / Valmis

					Antti Niskanen	kommentoida suunnitelmia. Palautepalvelun uusiminen edistyy.	kommentoida suunnitelmia. Palautepalvelun uusiminen edistyy.	
4.1. Sujuva ja uudistuva toiminta	Lapsivaikutusten arviointi otetaan käyttöön valmistelussa ja päätöksenteossa	Tehtyjen lapsivaikutusarviointien määrä	Lapsivaikutusten arviointi otetaan käyttöön valmistelussa ja päätöksenteossa.	Kaupunkisuunnittelupalvelut, Kaupunkitekniikan palvelut, Maaomaisuuden hallintapalvelut, Ympäristö- ja rakennusvalvontapalvelut, Kaupunkiympäristön johdon tukipalvelut	Jari Kyllönen, Lauri Lytsy, Ismo Heikkinen, Tanja Ahonen, Antti Niskanen, Anne Simonen-Ruuskanen	Lapsivaikutusten arviointi on käytössä kaavatöissä	Lapsivaikutusten arviointi on käytössä	Etenee suunnitellusti / Valmis
4.2. Uudistuva johtaminen	Vahvistamme Kuopion työnantajavetoimintaa	Hakijoita / avoimien työpaikkojen määrä Työnantajan suositteluindeksi	Huolehditaan laadukkaista rekrytointiprosesseista. Palkataan kesäharjoittelijoita.	Kaupunkisuunnittelupalvelut, Kaupunkitekniikan palvelut, Maaomaisuuden hallintapalvelut, Ympäristö- ja rakennusvalvontapalvelut, Kaupunkiympäristön johdon tukipalvelut	Jari Kyllönen, Ismo Heikkinen, Lauri Lytsy, Tanja Ahonen, Anne Simonen-Ruuskanen	On palkattu kesätöihin alan opiskelijoita sekä koululaisia.	Rekrytoinnit hoidetaan Kuntarekryn avulla ja kaupungin ohjeiden mukaisesti. Kesäharjoittelijoita on palkattu ja opinnäytetöitä on tehty. Tehtiin esittelyvideo viranomaistyöstä.	Etenee suunnitellusti / Valmis
4.2. Uudistuva johtaminen	Kehitämme laadukasta päätöksentekoa, johtamista sekä hyvää ilmapiiriä ja varmistamme toimivat rakenteet	Toimielinten itsearviointien kehitys	Huolehditaan riittävästä henkilöresursseista ja varahenkilöjärjestelmästä sekä varmistetaan tehtäväsisältöjen toimivuus organisaatiossa.	Kaupunkisuunnittelupalvelut, Kaupunkitekniikan palvelut, Maaomaisuuden hallintapalvelut, Ympäristö- ja rakennusvalvontapalvelut, Kaupunkiympäristön johdon tukipalvelut	Jari Kyllönen, Ismo Heikkinen, Lauri Lytsy, Tanja Ahonen, Anne Simonen-Ruuskanen	Uutta henkilöstöä on saatu palkattua useisiin yksiköihin ja voidaan ottaa tehtäviin on saatu henkilöt rekrytoitua. Varahenkilöjärjestelmässä ja tehtäväsisältöjen toimivuudessa on vielä parannettavaa.	Suurimmaksi osaksi avoimena olevat tehtävät on saatu täytettyä. Varahenkilöjärjestelmää on kehitetty, mutta siinä sekä tehtäväsisältöjen toimivuudessa on vielä parannettavaa.	Etenee suunnitellusti / Valmis

4.2. Uudistuva johtaminen	Tuemme esimiestyötä ja kehitämme esimiesten osaamista	Johtamisen arvioinnit	Järjestetään esimieskoulutusta ja kehitetään esimiesten viestintätaitoja. Huolehditaan itsearviointien ja -seurantojen tekemisestä ja pidetään säännölliset osaamis- ja valmennuskeskustelut.	Kaupunkisuunnittelupalvelut, Kaupunkitekniikan palvelut, Maaomaisuuden hallintapalvelut, Ympäristö- ja rakennusvalvontapalvelut, Kaupunkiympäristön johdon tukipalvelut	Jari Kyllönen, Ismo Heikkinen, Lauri Lytsy, Tanja Ahonen, Anne Simonen-Ruuskanen	Osaamis- ja valmennuskeskustelut on käyty vuosikellon mukaisesti. Itsearviointeja on tehty.	Esihenkilökoulutusta ja johtoryhmävalmennusta on järjestetty Osaamis- ja valmennuskeskustelut on käyty vuosikellon mukaisesti. Itsearviointeja on tehty.	Etenee suunnitellusti / Valmis
4.3. Osaava ja hyvinvoiva henkilöstö	Varmistamme henkilöstön osaamisen ja urakehityksen	Koulutuspäivät / htv Työkierto	Järjestetään säännöllisesti yhteistä koulutusta asiakkaiden kohtaamiseen ja palvelujen asiakaslähtöiseen kehittämiseen, myös vaativien asiakkaiden kohtaamiseen. Tuetaan henkilöstön moniosaamista ja tehtäväkiertoa.	Kaupunkisuunnittelupalvelut, Kaupunkitekniikan palvelut, Maaomaisuuden hallintapalvelut, Ympäristö- ja rakennusvalvontapalvelut, Kaupunkiympäristön johdon tukipalvelut	Jari Kyllönen, Ismo Heikkinen, Lauri Lytsy, Tanja Ahonen, Anne Simonen-Ruuskanen	KYP:n sisäinen ohje uhkaavista asiakkaista uusittu piinaavien valittajien osalta, käytetty koulutuksen materiaalia. On osallistuttu kaupunkiympäristön yhteisiin koulutustilaisuuksiin. On tuettu sisäisillä tehtäväsiirroilla henkilöstön moniosaamista ja tehtäväkiertoa.	Erilaisten asiakkaiden kohtaamiseen on järjestetty koulutusta. KYP:n sisäinen ohje uhkaavista asiakkaista on uusittu piinaavien valittajien osalta, käytetty koulutuksen materiaalia. Sisäisillä tehtäväsiirroilla on tuettu henkilöstön moniosaamista ja tehtäväkiertoa.	Etenee suunnitellusti / Valmis
4.3. Osaava ja hyvinvoiva henkilöstö	Kehitämme henkilöstön koettua työhyvinvointia ja myönteistä työntekijäkokemusta	Työhyvinvointikysely	Kehitetään henkilöstön moniosaamista ja parannetaan viestintää. Huolehditaan riittävistä henkilöstöresursseista, yhteisöllisyydestä ja työ- toiminnasta.	Kaupunkisuunnittelupalvelut, Kaupunkitekniikan palvelut, Maaomaisuuden hallintapalvelut, Ympäristö- ja rakennusvalvontapalvelut, Kaupunkiympäristön johdon tukipalvelut	Jari Kyllönen, Ismo Heikkinen, Lauri Lytsy, Tanja Ahonen, Anne Simonen-Ruuskanen	On pidetty säännöllisesti kehityskeskusteluja henkilöstön kanssa yksikkötasolla. Työergonomiasta huolehditaan vuosittain yksikkötasolla. Lisäksi uusiin tiloihin siirtymisen johdosta on tarkistettu	On pidetty säännöllisesti kehityskeskusteluja henkilöstön kanssa yksikkötasolla. Työergonomiasta huolehditaan vuosittain yksikkötasolla. Lisäksi	Etenee suunnitellusti / Valmis

			<p>Huolehditaan, että työergonomia on kunnossa.</p> <p>Pidetään säännölliset osaamis- ja valmennuskeskustelut.</p>			<p>koko henkilöstön kalusteiden kunto ulkopuolisella kalustetoimijalla.</p>	<p>uusiin tiloihin siirtymisen vuoksi on tarkistettu koko henkilöstön kalusteiden kunto.</p> <p>On järjestetty kehittämis- ja tyhypäiviä henkilöstölle.</p>	
4.3. Osaava ja hyvinvoiva henkilöstö	<p>Kannustamme henkilöstöä oman työn ja työyhteisön kehittämiseen. Tuemme kokeilukulttuuria ja kehitämme osallisuuden rakenteita/foorumeita.</p>	<p>Henkilöstön kehittämisaloitteiden määrä</p> <p>Etätyötä tehneet henkilöt ja etätyöpäivät</p>	<p>Mahdollistetaan monipaikkainen työskentelykulttuuri, luodaan uusia käytäntöjä ja toimintamalleja.</p> <p>Varmistetaan osaavan työvoiman saatavuus, työn joustavuus ja houkuttelevuus myös jatkossa.</p>	<p>Kaupunkisuunnittelupalvelut, Kaupunkitekniikan palvelut, Maaomaisuuden hallintapalvelut, Ympäristö- ja rakennusvalvontapalvelut, Kaupunkiympäristön johdon tukipalvelut</p>	<p>Jari Kyllönen, Ismo Heikkinen, Lauri Lytsy, Tanja Ahonen, Anne Simonen-Ruuskanen</p>	<p>Oppilaitosyhteistyötä on tehty harjoitustöiden ohjaamisen kautta sekä keskusteltu opintosuuntien laajentamisesta.</p> <p>Monipaikkainen työskentelykulttuuri on vakiintunut toimintatapa ja henkilöstö tekee sujuvasti monipaikkaista työtä.</p> <p>Hyödynnetään työparityöskentelyä uutena toimintamallina.</p>	<p>Oppilaitosyhteistyötä on tehty harjoitustöiden ohjaamisen kautta sekä keskusteltu opintosuuntien laajentamisesta.</p> <p>Monipaikkainen työskentelykulttuuri on vakiintunut toimintatapa ja henkilöstö tekee sujuvasti monipaikkaista työtä.</p> <p>Hyödynnetään työparityöskentelyä uutena toimintamallina.</p>	<p>Etenee suunnitellusti / Valmis</p> <p>✓</p>
4.4. Kestävä talous	<p>Kehitämme toimintaa ja talouttamme siten, että tulo-rahoitus mahdollistaa toimivat palvelut ja tarvittavat investoinnit</p>	<p>Vuosikate % poistoista</p> <p>Investointien tulo-rahoitus %</p> <p>Lainamäärä € / asukas</p>	<p>Pidetään tonttien hinnat markkinahintatasolla (pl. ARA-tontit).</p>	<p>Maaomaisuuden hallintapalvelut</p>	<p>Lauri Lytsy</p>	<p>Tonttien luovutusta on jatkettu päivitettyillä tonttihinnoilla.</p>	<p>Tonttien luovutusta on jatkettu päivitettyillä tonttihinnoilla.</p>	<p>Etenee suunnitellusti / Valmis</p> <p>✓</p>

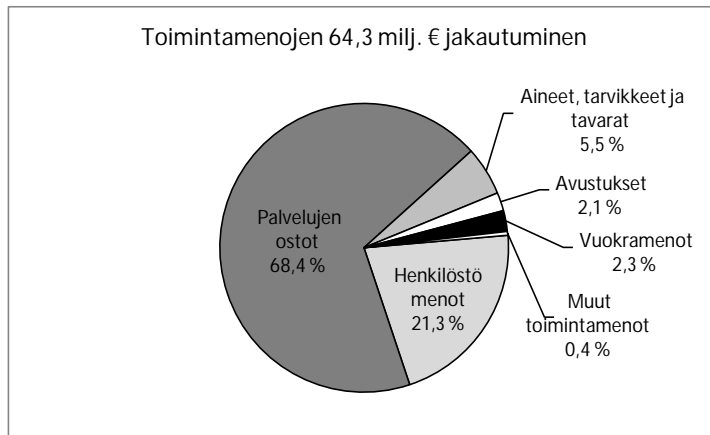
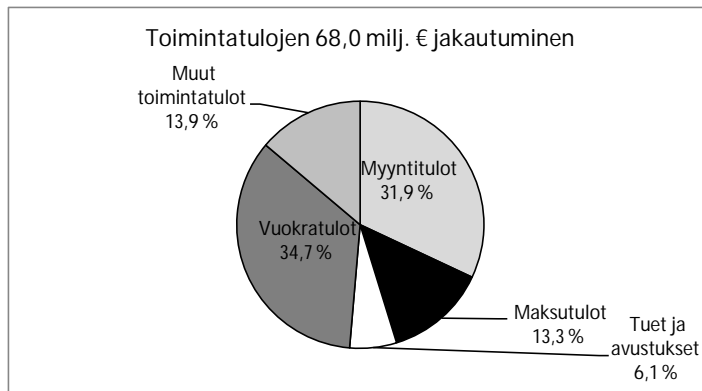
4.4. Kestävä talous	Mitoitamme palveluverkostomme asiakastarpeen ja talouden kestävyyden mukaistesti ja pidämme palvelutuotannon tarvitsemat kiinteistöt kunnossa	Tilakustannukset % kokonaiskustannuksista	Tilojen käytön optimointia mietitään etätyö- ja hybridityömallin tilanteessa.	Kaupunkisuunnittelupalvelut, Kaupunkitekniikan palvelut, Maaomaisuuden hallintapalvelut, Ympäristö- ja rakennusvalvontapalvelut, Kaupunkiympäristön johdon tukipalvelut	Jari Kyllönen, Ismo Heikkinen, Lauri Lytsy, Tanja Ahonen, Anne Simonen-Ruuskanen	Tilajärjestelyjä on valmisteltu ja valtuustotalolla siirrytään uudelleen työpäristöön jaettujen työhuoneiden osalta. Tilojen käyttöä on optimoitu tiivistämällä työskentelytiloja.	Valtuustotalolla tehtiin tilajärjestelyjä ja siirryttiin uudelleen työpäristöön jaettujen työhuoneiden osalta. Tilojen käyttöä on optimoitu tiivistämällä työskentelytiloja.	Etenee suunnitellusti / Valmis
---------------------	---	---	---	---	--	--	---	---

KAUPUNKIYMPÄRISTÖN PALVELUALUE

Palvelualue yhteensä

TULOSLASKELMA

	TP 2022 1 000 €	KS+M 2023 1 000 €	TP 2023 1 000 €
Myyntitulot	21 095	20 467	21 718
Maksutulot	12 325	11 747	9 057
Tuet ja avustukset	6 724	3 651	4 167
Vuokratulot	21 351	21 869	23 620
Muut toimintatulot	4 253	7 688	9 417
TOIMINTATULOT	65 748	65 422	67 978
Henkilöstömenot			
Palkat ja palkkiot	-10 283	-11 979	-10 994
Henkilösivukulut			
Eläkekulut	-2 932	-2 594	-2 337
Muut henkilösivukulut	-398	-450	-360
Henkilöstömenot	-13 613	-15 023	-13 691
Palvelujen ostot			
Asiakaspalvelujen ostot			
Muut palvelujen ostot	-45 455	-44 843	-44 005
Palvelujen ostot	-45 455	-44 843	-44 005
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 682	-2 161	-3 513
Avustukset	-1 179	-1 370	-1 320
Vuokramenot			
Sisäiset vuokrat	-1 336	-1 429	-1 397
Muut vuokrat	-101	-165	-112
Vuokramenot	-1 437	-1 594	-1 509
Muut toimintamenot	-282	-299	-276
TOIMINTAMENOT	-63 647	-65 290	-64 314
TOIMINTAKATE	2 101	132	3 664

Kaupunkisuunnittelupalvelut

Kaupunkisuunnittelujohtaja Ilkka Laine

Toiminta

Kaupunkisuunnittelupalvelujen toiminta vuonna 2023 on ollut pääosin toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden mukaista.

Henkilöstön osalta tilanne on vuoden päätteeksi kokonaisuutena hyvä. Avoinna olleisiin tehtäviin on saatu rekrytoitua henkilöt. Työhyvinvointi on hyvällä tasolla, ja sitä on edistetty sekä yksiköiden että koko vastuualueen yhteisillä tapahtumilla. Sairauspoissaolot ovat vähentyneet.

Strategisten tavoitteiden toteutuminen on pääosin edennyt suunnitellusti. Asuntotuotannon osalta tavoitteet saavutettiin sekä MAL-sopimuksen mukaisen kokonaistavoitteen (1200 asuntoa) että kohtuuhintaisen asuntotuotannon osalta (360 asuntoa). Asuntorakentaminen on käynnistynyt myös Savilahdessa.

Yritys- ja asuntoalueiden kaavoitus on edennyt, samoin Tahkon alueen kaavoitus. Useiden hankkeiden aikataulu on kuitenkin viivästynyt. Puurakentamista on edistetty Kivilammen ja Sokeain koulun alueille valmistuneissa asemakaavoissa. Uusiutuvien energiamuotojen käyttöä on edistetty ja kaavoitusohjelmaan on lisätty osayleiskaavoja tuulivoimahankkeita varten. Asukkaiden osallistumismahdollisuuksia kaavoitukseen on parannettu ottamalla käyttöön karttapohjainen Maptionnaire osallistumistyökalu.

Joukkoliikenteen runkolinjojen suunnittelu on edennyt niin, että liikenne linjastolla voi alkaa kesällä 2026. Joukkoliikenteen matkustajamäärä on kohonnut 8,5 miljoonaan vuodessa. Lippujen hinnat on tarkistettu ja lippujen monikäyttöisyyttä on parannettu. Joukkoliikenneohjelman 2035 päivitys on aloitettu.

Olennot poikkeamat talousarvioon

Joukkoliikenteen talousarvio toteutui arvioitua parempana, joukkoliikenteen kovan matkustajamäärän kasvun vuoksi. Myös lippujen hintojen korottamisella ja arvonnisäveron poistamatta jättämiselle 1.1.-30.4.2023 välisenä aikana oli vaikutusta hyvään tulokseen. Muilta osin olennaisia poikkeamia talousarvioon ei ole.

Sisäisen valvonnan ja riskien hallinnan järjestäminen

1. Hyvinvointialueiden valmistelu ja kaupungin strategia hyvinvointialueen kumppanina.

-

2. Työelämän muutosten hallinta: etätyöskentely ja sen johtaminen, monipaikkatyöskentely ja uudenlaiset työympäristöt, työhyvinvointi, sairauspoissaolot.

- etä- ja monipaikkatyöskentely on sujunut hyvin, sen johtamiseen on löydetty toimivia käytäntöjä ja etätöiden mahdollisuus on koettu myönteisenä joustavuutena
- työhyvinvointi on hyvällä tasolla. Sekä yksiköt että koko vastuualue ovat järjestäneet yhteisiä työhyvinvointitapahtumia ja muita yhteisiä tilaisuuksia.
- sairauspoissaoloja on vähän, 4,0 päivää/ työntekijä vuonna 2023 ja määrä on laskenut edellisestä jaksosta

3. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeen käyttöönotto ja henkilöstön koulutus osaamisen vahvistamiseksi.

- Sisäisen valvonnan suunnitelmaa ja riskienhallinnan ohjeen käyttöönottoa on toteutettu palvelualueen ohjeistuksen mukaan.

Kaupunkitekniikan palvelut

Kaupungininsinööri Ismo Heikkinen

Toiminta

Kaupunkiympäristön palvelualueen organisaatiota muutettiin vuoden 2023 aikana siten, että rakentamisen ja kunnossapidon palveluista muodostui kaupunkitekniikan palvelut, kun kunnallistekninen suunnittelu siirtyi samalla vastuualueella. Samalla vastuualueen nimeä muutettiin kaupunkitekniikan palveluiksi. Jätehuollon viranomaispalvelujen toiminnot siirtyivät ympäristö- ja rakennusvalvontapalvelujen vastuualueelle.

Rakentamisen kustannustaso rauhoittui vuoden 2023 aikana ja yhdyskuntarakentamisen kustannustason nousua kuvaava maarakentamisen indeksimuutos vakiintui loppuvuodesta muutaman prosentin tasoiseksi. Rauhoittumisen taustalla oli erityisesti rakennusmateriaalien parempi saatavuus Venäjän bruttaalin hyökkäyksen tuoman rajun muutoksen jälkeen. Muutos ovat hillinneet voimakkaasti asuntorakentamista, vaikutukset maarakentamiseen ovat olleet selvästi lievempiä.

Yhdyskuntainfraa on toteutettu viime vuosina laajasti kasvavan kaupungin tarpeisiin. Infraverkostojen laajeneminen on vaikuttanut merkittävästi myös kunnossapitoon ja sen kustannuksiin.

Kävelyä ja pyöräilyä on edistetty, sähköavusteisten kaupunkipyörien määrää on lisätty ja yksityiset palveluntarjoajat ovat tuoneet kaupunkiin sähköpotkulaudat.

Rakentamisen ja omaisuudenhallinnan digitalisointi on infrarakentamisen osalta edennyt varsin hitaasti. Erilaiset kolmiulotteiset tietomallit ovat kuitenkin lisääntymään päin niin kaupunkisuunnittelussa kuin myös tarkemmassa suunnittelussa, myös verkostosuunnittelussa. Kehityksen uskotaan nopeutuvan. Tämän lisäksi erilaiset älykaupunkijärjestelmät lisääntyvät. Digitalisointi vaatii henkilöstöltä jatkuvaa kouluttautumista ja asiantuntija-apua.

Materiaalienkierrätys otetaan huomioon suunnittelussa laatimalla vaihtoehtoinen uusiomateriaalien käytön mahdollistava rakenne.

Rahtisatamatoiminta on vakiintunut Venäjän hyökkäyssodan myötä siten, että ulkomaan liikenne Saimaalla on käytännössä loppunut. Rahtisatamassa kuljetetaan kuitenkin entistä enemmän puuta. Myös alueen puun uittomäärät ovat olleet kasvussa.

Vuoden 2023 aikana huolehdittiin yhdyskuntarakentamisesta tonttitarpeiden ja elinkeinotoiminnan edellyttämässä sekä toisaalta rakentamisedellytysten mahdollistamassa tahdissa. Keskeiset kaupunkikehityshankkeet mm. Savilahti, Asemanseutu, Mölymäki, Hiltulanlahti jatkuivat edellisestä vuodesta niin suunnittelun kuin rakentamisen osalta. Savilahden alueella rakentamisen pääpaino siirtyi Vanhan Varikon alueelle, jossa käynnistyi myös asuntorakentaminen. Asemanseudun kokonaisuudessa tehtiin viimeisiä Laptin hankkeisiin liittyviä töitä ja yhteensovitettiin Väyläviraston ratapihauudistukseen liittyviä töitä. Hiltulanlahden alueen rakentaminen jatkui. Alue on merkittävä kaupungin pientalotuotannon kannalta. Mölymäellä alueella rakennettiin Kaartokatua, alueen liikuntapuistoa ja viherverkostoa. Puijon tekonurmikentät maalialueella ja pesäpallokentällä valmistuivat. Yritystonttien osalta esirakennettiin tontti Pienessä Neulamäessä. Kivilammen alueen infra suunniteltiin v. 2023.

Liitoskuntien alueilla saneeraustoimet kohdistuivat pääosin liikuntapaikoihin ja leikkipuistoihin. Näissä kohteissa parannettiin käyttäjien turvallisuutta sekä uusittiin vanhentunutta välineistöä. Katusaneerauksia kuluneen vuoden aikana suoritettiin Nilsin Koulupolulla, jossa peruskorjattiin vanhentunutta katuinfraa.

Kaupunkialueen liikenneturvallisuutta parannettiin yhteistyössä poliisin kanssa taajama-alueelle sijoittuvien nopeusvalvontakameroiden avulla. Ruutukaavakeskustan nopeusrajoitusten alentaminen vaiheittain eteni. Pyöräilyn edistämishjelman ja pyöräpysäköintiselvityksen toimenpiteitä jatkettiin ja pyöräilyn pääreittien opastusta jatkettiin.

Vesihuollon kehittämissuunnitelma laadittiin yhteistyössä Kuopion Vesi Oy:n ja Siilinjärven kunnan kanssa.

Vapaa-aikaa, leikkiä ja lähiliikuntaa palvelevia kohteita suunniteltiin mm. Puijon, Lehtoniemen, Litmasen, Jynkän ja Pirtin alueille.

Energiansäästöön sekä uusio- ja kierrätysmateriaalien käyttöön liittyvien toimenpiteiden / investointien suunnittelu ja toteuttaminen jatkuu. Uusiomateriaaleja käytettiin merkittävä määrä Telkkistentiellä ja Mölymäen liikuntapuistossa.

Kunnossapitourakoiden hankintamenettelyjen ja urakoiden valvonnan kehittäminen jatkuu. Kunnossapidon alueiden kartta- ja määrätietoja saatettiin ajan tasalle. Mestar Kuopio Oy:n kanssa uusittiin keskusta-alueen ja eteläisen alueen kunnossapitourakan sopimukset 1.10.2023 ajantasaisilla asiakirjoilla. Viheralueiden kunnossapidossa siirtyminen ABC-luokituksesta RAMS-kunnossapitoluokitukseen vaatii lisätyötä myös vuonna 2024.

Olennaiset poikkeamat talousarvioon

Henkilöstöresursseissa oli edelleen niukkuutta suhteessa toiminnan laajuuteen. Osittain myös henkilövaihdokset lisäsivät haastetta tässä suhteessa. Varahenkilöjärjestelmää (ml. tiedonsiirto) vastuualueella kehitettiin tavoitteena varmistaa henkilöresurssien riittävyys. Ostopalveluja käytettiin hyvin maltillisesti valvonnassa vuoden 2023 aikana. Suunnittelupalveluita ostettiin edelleen puitesopimuksen perusteella ja konsultin ohjaus vaatii myös henkilöresursseja.

Toiminta on jatkunut pitkälti talousarvion mukaisesti. Yllätyksiä ei juurikaan ole tapahtunut.

Investointeihin on tullut pari yllätystä, johon ei talousarvion laadinnan yhteydessä varauduttu. Jynkän koulukiinteistön laajentamisen yhteydessä jouduttiin siirtämään kiinteistön läpi menevää hulevesiputkea. Pienen Neulamäen alueella on tonttikysynnän takia päädytty esirakentamaan Tutkakadun varren yritystonttia.

Sisäisen valvonnan ja riskien hallinnan järjestäminen

1. Hyvinvointialueiden valmistelu ja kaupungin strategia hyvinvointialueen kumppanina.

- Ei vaikutuksia kaupunkitekniikan palveluissa.

2. Työelämän muutosten hallinta: etätyöskentely ja sen johtaminen, monipaikkatyöskentely ja uudenlaiset työympäristöt, työhyvinvointi, sairauspoissaolot.

- Vuoden aikana totuteltiin edelleen hybridimaiseen työtoimintaan, jossa osa työstä tehdään etänä ja osa toimistolla.

3. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeen käyttöönotto ja henkilöstön koulutus osaamisen vahvistamiseksi.

- Uudet rekrytoinnit vuoden aikana onnistuivat, tosin yksi tehtävä jouduttiin laittamaan vuoden aikana uudelleen auki. Vuodenvaihteessa on muutama rekrytointi kesken, mutta ne saadaan maaliin alkuvuodesta 2024. Myös kt-suunnittelun tiimivastaavien valinta on siirtynyt vuoden 2024 puolelle. Rakentamisen matalasuhdanne on parantanut osaavan henkilökunnan saatavuutta. Todennäköisesti haasteet lisääntyvät, jos suhdanteet parantuvat.

Mestarin kanssa sovittujen uusien kunnossapidon alueurakkasopimusten (eteläinen ja keskustan alue) osalta vältyttiin pahimmilta peloilta. Kustannusten nousu jäi alhaisemmaksi kuin odotettiin. Urakat lähtevät käyntiin 1.10.2023.

Korjausvelan määrä näyttää karkaavan, jollei siihen reagoida nopeasti. Tämä näkyy talven jälkeen katujen erilaisina vaurioina, erityisesti urautumisena. Myös jalankulku- ja pyöräväylät vaativat osansa. Iso osa 1970-luvulla rakennetuista silloista on myös tulossa käyttökänsä päähän. Korjausohjelmaa siltojen osalta valmistellaan investointien suunnittelun yhteydessä.

Hankintojen osalta käytiin loppuvuodesta keskusteluja niiden teknisestä järjestämisestä. Keskustelut käynnistyivät, kun kaupungin omistama hankintayhtiö Sansia kieltäytyi asiantuntija-avusta ajoratamerkintäurakkaan. Taustalla oli yhtiön halu saada sopimukset omiin nimiinsä. Keskustelujen kautta asiantuntija-apu kuitenkin järjestyi. Kaupunkitekniikan palvelujen kantana on, että sopimukset on yleensä tarkoituksenmukaisinta yhteistoiminnallisten seikkojen takia tehdä suoraan kaupungin kanssa. Joissain monimutkaisissa kokonaisuuksissa voidaan tästä kuitenkin poiketa. Viime vuosina tällaisia sopimuksia ovat olleet mm. suunnittelukonsulttien puitesopimukset ja kaupunkipyöriin liittyvät sopimuskokonaisuudet.

Maaomaisuuden hallintapalvelut

Kiinteistöjohtaja Lauri Lytsy

Toiminta

Talouden matalasuhdanteessa uudisrakentaminen on hiljentynyt merkittävästi. Siten myös tonttien vuokraus rivi- ja kerrostalotuotantoon on ollut vähäistä. Uudistuotantoon luovutettiin viisi kerrostalotonttia ja rivitalotuotantoon kaksi tonttia.

Omakotitalojen tuotannon painopiste on Hiltulanlahti 3 -alueella. Vuonna 2023 luovutettiin uudistuotantoon yhteensä 35 omakotitonttia, joista kaikki sijoittuvat keskeiselle kaupunkialueelle.

Kehityshankkeiden toteutusta on edistetty sopimusten avulla. Rakentaminen saatiin käyntiin mm. Savilahden Vanhan Varikon alueella. Kaupunkialueella on käynnissä runsaasti kaavahankkeita, joiden edistymistä on edesautettu maankäytösopimusneuvotteluin. Suurimpia neuvottelukohteita ovat olleet Haapaniemen yritysalue ja Tahkon matkailukeskuksen alue.

Vuonna 2023 vuokrattiin yksi yritystontti Kasvis Galleria Oy:n ruokatehdashanketta varten. Lisäksi neuvoteltiin ja tehtiin tonttivarauksia.

Kesäkuussa 2023 keskeisellä kaupunkialueella suoritettiin laaja viistoilmakuvaus. Kesän mittaan Leväsentien ja Puijon sillan alueilla toteutettiin maanpintatason laserkeilauksia ja yli 20 eri sijainnissa tehtiin lisäksi ilmalaserkeilauksia dronina käyttäen.

Uusia mittaustekniikoita otettiin käyttöön ja pilotoitiin rohkeasti. Uudet mittauslaitteet tehostavat toimintaa ja parantavat työturvallisuutta.

Strategisessa metsäsuunnitelmassa hyväksytyjen päätösten seuraamiseen tarvittava metsien seurantajärjestelmä on valmistunut. Seurantajärjestelmää on testattu syksyllä 2023 ja järjestelmä otetaan tuotantokäyttöön 2024. Seurantajärjestelmän tulokset raportoidaan kaupunginvaltuustolle valtuustokausittain. Metsien seurantajärjestelmän tavoitteena on mahdollistaa kaupungin metsien hoidon ja käytön kokonaiskestävyyden seuranta. Kaupungin metsien metsänhoitotyöt toteutuivat suunnitelmien mukaisesti. Hakkuiden osalta haasteita aiheutti tukkipuun heikentynyt kysyntä.

Ulkoilu- ja virkistyspalvelujen sekä vapaa-ajan kalastuksen kysyntä jatkui koko vuoden vilkkaana koronaviruksen aiheuttaman ulkoilubuumin vuoksi. Erityisesti lähialueen laavuilla ja muilla nuotiopaikoilla virkistyspalvelujen kysyntä oli erittäin vilkasta ja muuallakin aiempaa vilkkaampaa. Valitukset ja oikeusprosessit ovat viivästyttäneet moottorikelkkareittien virallistamista, mutta reittien virallistaminen kuitenkin etenee koko ajan.

Osoitejärjestelmän perusparannus eteni vuoden 2023 aikana huomattavasti. Muun muassa useamman vuoden työn alla ollut suuritoiminen virhelistaprojekti on loppusuoralla.

Olennot poikkeamat talousarvioon

Maankäytösopimusten tuloja oli vuodelle 2023 budjetoitu 1,5 miljoonaa euroa ja käyttöomaisuuden myyntivoittoa 5,6 miljoonaa euroa. Maankäytösopimuksista kertyi tuloja vain 0,4 miljoonaa euroa. Asemakaavahankkeet ja maankäytösopimusneuvottelut eivät edenneet arvioidulla tavalla, koska taloudellisen tilanteen huonontuminen on vähentänyt asuntojen kysyntää ja rakentamista huomattavasti. Myyntivoittoa kertyi noin 7,8 miljoonaa euroa. Myyntivoittotavoite toteutui Sakkyn ja Suomen

Yliopistokiinteistöt Oy:n kanssa tehtyjen euromääräisesti suurten maanvaihtojen ansiosta. Korko- ja kustannustason nousu sekä muu yleinen taloudellinen tilanne vähensivät asuntojen kysyntää ja rakentamista. Maanvuokria kertyi noin 1,7 miljoonaa euroa arvioitua enemmän. Maanvuokratulojen kasvu johtui pääasiassa edelleen korkeasta inflaation tasosta ja päättyvien maanvuokrasopimusten uusimisesta.

Autopaikkasopimusten tulot jäivät arvioidusta noin kaksi miljoonaa euroa Savilahden liikuntakeskuksen korvausten vuodelle 2024 siirtymisen takia.

Maaomaisuuden hallintapalveluihin rekrytoitiin vuonna 2023 vakituisia henkilöitä eläköityneiden ja työpaikkaa vaihtaneiden tilalle ja heidän perehdyttämisenä on käynnissä. Perehdytettävien runsas määrä heijastui osaltaan vastuualueen toiminnalliseen ja taloudelliseen tulokseen.

Rakentamisen hiljentyminen näkyi erityisesti tukkipuutavaran kysynnän huomattavana vähenemisenä, mikä aiheutti metsätulojen pienenemistä.

Sisäisen valvonnan ja riskien hallinnan järjestäminen

1. Hyvinvointialueiden valmistelu ja kaupungin strategia hyvinvointialueen kumppanina.

- Hyvinvointialueen kanssa pidettiin yhteistyön järjestämiseen liittyviä kokouksia.

2. Työelämän muutosten hallinta: etätyöskentely ja sen johtaminen, monipaikkatyöskentely ja uudenlaiset työympäristöt, työhyvinvointi, sairauspoissaolot.

- Työtilamuutos vietiin onnistuneesti maaliin. Henkilöstö otettiin aktiivisesti mukaan muutokseen ja se koettiin positiivisena asiana.
- Työhyvinvointia ylläpidettiin tiiviillä yhteydenpidolla. Henkilöstön tapaamisia järjestettiin työ- ja tyhy-tapahtumissa niin yksikötasolla kuin koko maaomaisuuden hallintapalvelujen tasolla.
- Sairauspoissaolojen kehitystä seurattiin osavuosikatsausten yhteydessä. Poissaolojen määrässä oli pientä kasvua edelliseen vuoteen verrattuna.

3. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeen käyttöönotto ja henkilöstön koulutus osaamisen vahvistamiseksi.

- Yksikötasoisten ohjeiden päivittämistä jatkettiin työyksiköiden valitsemassa laajuudessa.
- Henkilöstö osallistui aktiivisesti etä- ja lähikoulutuksiin.

Ympäristö- ja rakennusvalvontapalvelut

Ympäristöjohtaja Tanja Ahonen

Toiminta

Toiminnassa ei merkittäviä poikkeamia talousarvioon.

Ympäristöterveydenhuollossa on lisätty määräaikaisesti resurssia ja myyty elintarvikevalvontaa Tervoon sekä tehty laatujärjestelmää.

Suunnitelmallista valvontaa on tehty normaaliin tapaan, varautumiseen panostettu ja osallistuttu Aluehallintoviraston järjestämään valmiusharjoitukseen. Ympäristöterveydenhuollon toimintaan kohdistui Aluehallintoviraston arviointi- ja ohjauskäynti joulukuussa 2023.

Jätehuollon viranomaispalveluissa valmistui uusi kuntien jätepoliittinen ohjelma, jolla ohjataan jätehuollon kehittämistä ja kiertotalouden edistämistä toimialueella. Ohjelman mukaisten tavoitteiden pohjalta jätelautakunta hyväksyi jätehuollon palvelutason, jonka mukaisesti alueen jätehuoltopalvelut järjestetään.

Poikkeuksellisesti jätelautakunta joutui myöntämään kunnalliselle jäteyhtiölle määräaikaisen poikkeamisen jätehuoltomääräysten noudattamisesta, koska jätteenkuljetuksissa oli viiveitä keväällä 2023 kuljetusyrityksen konkurssin ja kuljetusalan lakon vuoksi. Kunnallinen jäteyhtiö pystyi kuitenkin toteuttamaan häiriötilanteesta huolimatta suurimman osan kuljetuksista määräysten ja palvelutason mukaisesti.

Resurssiviisausohjelman valmistelua vietiin eteenpäin, resurssisyyistä suunnitellusta viivästyneessä aikataulussa. Luonnon monimuotoisuuden toimintaohjelmasta valmistui luonnos. Molempien ohjelmien laadintaa varten toteutettiin kuntalaiskyselyjä, joihin saatiin laajasti vastauksia. Kuopiossa ja 14 muussa Pohjois-Savon kunnassa alkoi kolmevuotinen SISU-hanke, jonka tavoitteena on suunnitelmallisen ilmastotyön juurruttaminen kuntiin. Ilmastokoordinaattori on jalkautunut kaupungin yksiköihin ja on tukemassa niiden ilmastotoimenpiteiden toteuttamista.

Olennot poikkeamat talousarvioon

Asuntorakentamiselle haettiin rakennuslupia noin 45 % vähemmän kuin vuosi sitten, joka vaikutti rakennusvalvonnan lupamaksutuottojen kokonaisuuteen niin, että tulot jäivät talousarviossa pienemmäksi.

Ympäristöterveydenhuollon resurssissa on tilapäinen määräaikainen lisäys (elintarvikevalvonnan myynti Tervoon, laatujärjestelmä). Kustannukset on katettu mm. lomarahojen vaihtamisella vapaaksi, joten talousarvioon verrattuna ei aiheuttanut poikkeamaa.

Sisäisen valvonnan ja riskien hallinnan järjestäminen

1. Hyvinvointialueiden valmistelu ja kaupungin strategia hyvinvointialueen kumppanina.

- Häiriötilanteisiin varautumisessa, valmiudessa ja epidemioiden selvittämisessä luotu yhteisiä rakenteita hyvinvointialueen ja Itä-Suomen valmiuskeskuksen kanssa.

2. Työelämän muutosten hallinta: etätyöskentely ja sen johtaminen, monipaikkatyöskentely ja uudenlaiset työympäristöt, työhyvinvointi, sairauspoissaolot.

- Hybridityö on vakiintunut, varmistetaan säännölliset kohtaamiset, pidetään vuosittain kehittämis- ja tyhypäivät. Sairauspoissaolojen määrä pysynyt alhaisena. Sairauspoissaoloja seurataan myös Aino-työkykyjärjestelmän kautta ja tehdään järjestelmän edellyttämät toimenpiteet yhdessä työterveyden kanssa.

3. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeen käyttöönotto ja henkilöstön koulutus osaamisen vahvistamiseksi.

- Osallistuttu säännöllisesti koulutuksiin, erityisesti on panostettu tietosuojan ja tietoturvallisuuteen. Talouden toteumaa seurataan kuukausittain. Valvontaohjelmien ja -suunnitelmien toteumat raportoidaan ympäristö- ja rakennuslautakunnalle vuosittain.
- Kaupunkitasoiseen riskienhallintaryhmään on viety SISU-nahkkeen toimesta kunnan ilmatoriskikartoitus ja tietoa riskeihin varautumisesta.

Kaupunkiympäristön johdon tukipalvelut

Hankejohtaja Antti Niskanen

Henkilöstö- ja talouspäällikkö Anne Simonen-Ruuskanen

Toiminta

Hanketoiminnan perustehtävänä on Kuopion kaupungin strategiaan kirjoitettujen kärkihankkeiden (Asemanseutu ja Savilahti) rakentamisen edistäminen, poikkihallinnollinen koordinointi ja muun kaupunkiorganisaation toiminnan tukeminen. Elinvoimaisen kaupunkiympäristön toteuttamiseen liittyy monia kaupunkitasoisia tavoitteita, joiden vieminen käytännön toimenpiteiksi vaatii monialaista selvitys- ja kehittämistoimintaa. Lisäksi investointien ja kehittämistoiminnan toteuttamiseen tarvitaan myös muiden osapuolien rahoituksia erilaisten tukirahoitettujen projektien ja kumppanuuksien kautta. Kehittämistoiminnan painopisteitä on ollut mm. datan tehokkaampi hyödyntäminen hakien pääasiassa sovelluksia liikennejärjestelmän ratkaisuihin.

Asiakaspalvelun kehittäminen on suunnattu enemmän digitaalisiin palveluihin. Digitaalisia palveluja on kehitetty vastaamaan paremmin asiakkaiden tarpeita ja luomaan mahdollisuus aukioloajoista riippumattomiin palveluihin. Samaan aikaan toimintaympäristö on muuttunut monipaikkaiseksi, joka yhdessä digitaalisten palvelujen kehityksen myötä on tehnyt asiantuntijatyöstä yhä vähemmän paikkasidonnaista. Monipaikkainen työympäristö on huomioitu myös valtuustotalon tilajärjestelyissä. Monipaikkaisuus ja moniosaaminen ovat lisänneet henkilöstön työhyvinvointia.

Palautepalvelun kehittäminen jatkuu ja uusi asiakaspalautejärjestelmä julkaistaan keväällä 2024. Uudessa järjestelmässä on parempi mobiiliyhteydenopeus, toimivammat raportointiominaisuudet sekä integraatio karttapalveluihin.

Olellaiset poikkeamat talousarvioon

Kokonaisuutena toiminta ja kärkihankkeiden eteneminen ovat sujuneet talousarvion tavoitteiden mukaisesti. Suhdanneilanne ja resurssitilanne vaikuttivat Savilahden etenemisen tahtiin odotetusti, jolloin asuntorakentamisen eteneminen hidastui sekä tavoiteltuja painotuksia mm. alueen kokonaissuunnittelun toteuttamiseen, sidosryhmätoiminnan kasvattamiseen, kehittämistoiminnan laajentamiseen tai uusien tukirahoitettujen hankkeiden käynnistämiseen ei juurikaan voitu suorittaa.

Asiakaspalvelun, puhelupalvelun ja johdon tukipalvelujen toiminta on ollut talousarvion tavoitteiden mukaista.

Sisäisen valvonnan ja riskien hallinnan järjestäminen

1. Hyvinvointialueiden valmistelu ja kaupungin strategia hyvinvointialueen kumppanina.

-

2. Työelämän muutosten hallinta: etätyöskentely ja sen johtaminen, monipaikkatyöskentely ja uudenlaiset työympäristöt, työhyvinvointi, sairauspoissaolot.

- Etä- ja monipaikkatyöskentely sujuu hyvin ja sen johtamiseen on löytynyt toimivia käytäntöjä. Etätö on koettu joustavuutena ja työhyvinvointia parantavana elementtinä. Sairauspoissaolot ovat matalalla tasolla ja Aino-työkykyjärjestelmä on kattavasti käytössä. Aino -työkykyjärjestelmään tehdään tarvittavat toimenpiteet yhdessä työterveyden kanssa.

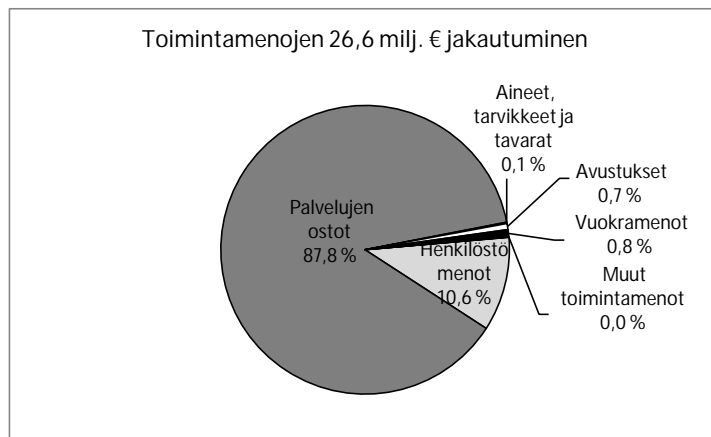
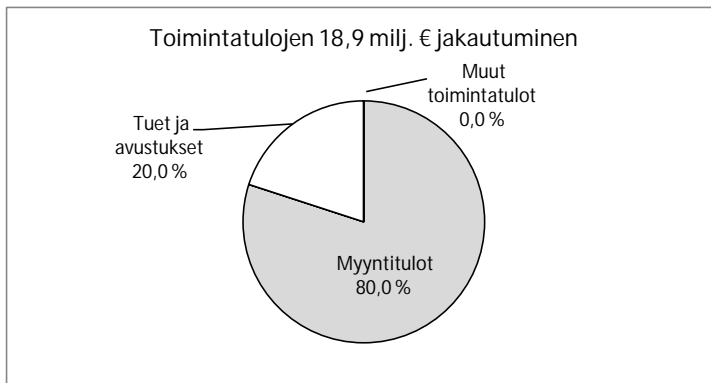
3. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeen käyttöönotto ja henkilöstön koulutus osaamisen vahvistamiseksi.

- Sisäisen valvonnan suunnitelmaa ja riskienhallinnan ohjeen käyttöönottoa on toteutettu palvelualueen ohjeistuksen mukaan

KAUPUNKIYMPÄRISTÖN PALVELUALUE
Kaupunkisuunnittelupalvelut

TULOSLASKELMA

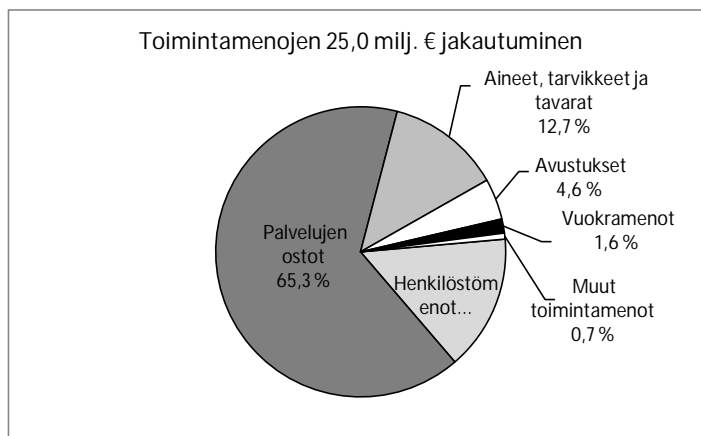
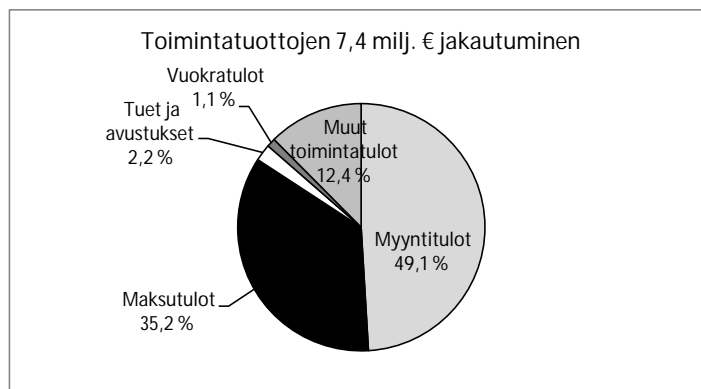
	TP 2022 1 000 €	KS+M 2023 1 000 €	TP 2023 1 000 €
Myyntitulot	13 896	13 454	15 114
Maksutulot			
Tuet ja avustukset	5 171	3 043	3 771
Vuokratulot			
Muut toimintatulot	34	60	7
TOIMINTATULOT	19 101	16 557	18 893
Henkilöstömenot			
Palkat ja palkkiot	-3 031	-2 420	-2 257
Henkilösivukulut			
Eläkekulut	-797	-517	-475
Muut henkilösivukulut	-118	-97	-78
Henkilöstömenot	-3 945	-3 034	-2 810
Palvelujen ostot			
Asiakaspalvelujen ostot			
Muut palvelujen ostot	-23 551	-22 702	-23 366
Palvelujen ostot	-23 551	-22 702	-23 366
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-48	-38	-39
Avustukset	-515	-101	-181
Vuokramenot			
Sisäiset vuokrat	-312	-241	-221
Muut vuokrat	-1	-1	
Vuokramenot	-313	-242	-222
Muut toimintamenot	-13	-27	-5
TOIMINTAMENOT	-28 385	-26 144	-26 622
TOIMINTAKATE	-9 284	-9 587	-7 729

KAUPUNKIYMPÄRISTÖN PALVELUALUE
Kaupunkitekniikan palvelut

TULOSLASKELMA

	TP 2022 1 000 €	KS+M 2023 1 000 €	TP 2023 1 000 €
Myyntitulot	3 627	3 645	3 635
Maksutulot	2 768	2 800	2 604
Tuet ja avustukset	937	198	162
Vuokratulot	88	66	85
Muut toimintatulot	1 383	1 326	922
TOIMINTATULOT	8 803	8 035	7 407
Henkilöstömenot			
Palkat ja palkkiot	-1 975	-3 116	-3 017
Henkilösivukulut			
Eläkekulut	-818	-685	-652
Muut henkilösivukulut	-76	-118	-113
Henkilöstömenot	-2 868	-3 919	-3 781
Palvelujen ostot			
Asiakaspalvelujen ostot			
Muut palvelujen ostot	-16 005	-15 841	-16 341
Palvelujen ostot	-16 005	-15 841	-16 341
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 359	-1 851	-3 183
Avustukset	-626	-1 269	-1 139
Vuokramenot			
Sisäiset vuokrat	-246	-361	-359
Muut vuokrat	-38	-55	-40
Vuokramenot	-284	-416	-399
Muut toimintamenot	-191	-139	-167
TOIMINTAMENOT	-21 335	-23 435	-25 010
TOIMINTAKATE	-12 531	-15 400	-17 603

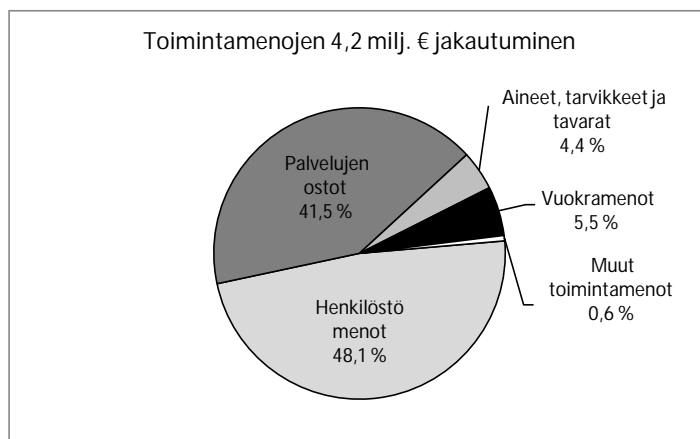
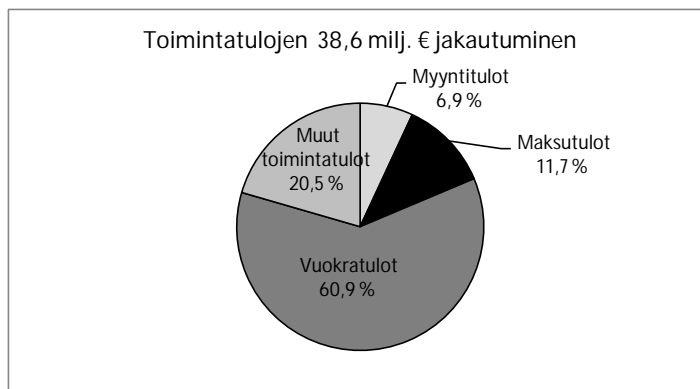

KAUPUNKIYMPÄRISTÖN PALVELUALUE
Maaomaisuuden hallintapalvelut

TULOSLASKELMA

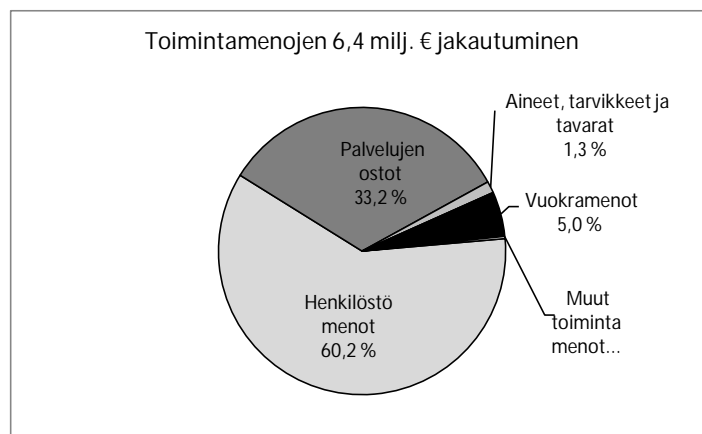
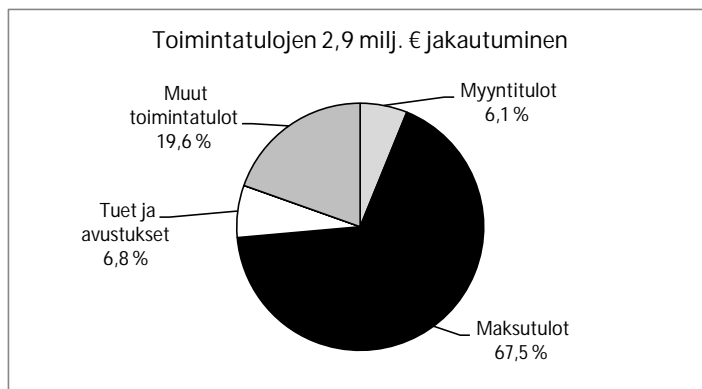
	TP 2022 1 000 €	KS+M 2023 1 000 €	TP 2023 1 000 €
Myyntitulot	3 278	3 076	2 680
Maksutulot	7 306	6 504	4 507
Tuet ja avustukset	117	6	11
Vuokratulot	21 255	21 800	23 522
Muut toimintatulot	2 656	5 657	7 922
TOIMINTATULOT	34 612	37 043	38 642
Henkilöstömenot			
Palkat ja palkkiot	-1 610	-1 746	-1 627
Henkilösivukulut			
Eläkekulut	-439	-379	-345
Muut henkilösivukulut	-62	-61	-50
Henkilöstömenot	-2 111	-2 186	-2 021
Palvelujen ostot			
Asiakaspalvelujen ostot			
Muut palvelujen ostot	-2 804	-2 811	-1 745
Palvelujen ostot	-2 804	-2 811	-1 745
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-190	-164	-184
Avustukset	-36		
Vuokramenot			
Sisäiset vuokrat	-210	-211	-130
Muut vuokrat	-33	-58	-100
Vuokramenot	-243	-269	-231
Muut toimintamenot	-37	-31	-25
TOIMINTAMENOT	-5 421	-5 461	-4 206
TOIMINTAKATE	29 190	31 582	34 436

KAUPUNKIYMPÄRISTÖN PALVELUALUE
Ympäristö- ja rakennusvalvontapalvelut

TULOSLASKELMA

	TP 2022 1 000 €	KS+M 2023 1 000 €	TP 2023 1 000 €
Myyntitulot	162	186	177
Maksutulot	2 251	2 443	1 945
Tuet ja avustukset	126	156	197
Vuokratulot			
Muut toimintatulot	174	644	564
TOIMINTATULOT	2 712	3 429	2 883
Henkilöstömenot			
Palkat ja palkkiot	-2 603	-3 374	-3 121
Henkilösivukulut			
Eläkekulut	-556	-732	-662
Muut henkilösivukulut	-102	-130	-84
Henkilöstömenot	-3 261	-4 235	-3 867
Palvelujen ostot			
Asiakaspalvelujen ostot			
Muut palvelujen ostot	-2 145	-2 518	-2 128
Palvelujen ostot	-2 145	-2 518	-2 128
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-58	-76	-84
Avustukset	-1		
Vuokramenot			
Sisäiset vuokrat	-272	-303	-310
Muut vuokrat	-19	-33	-14
Vuokramenot	-290	-336	-324
Muut toimintamenot	-36	-10	-15
TOIMINTAMENOT	-5 791	-7 175	-6 419
TOIMINTAKATE	-3 079	-3 746	-3 536

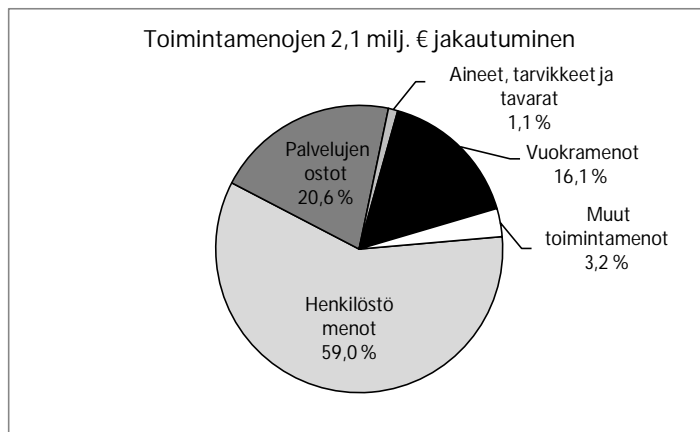
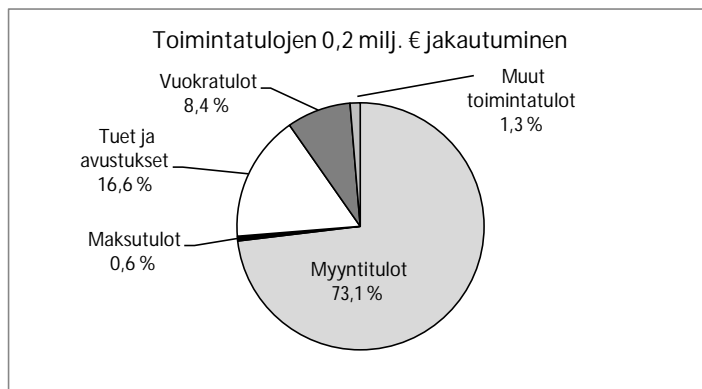

KAUPUNKIYMPÄRISTÖN PALVELUALUE

Johdon tukipalvelut

TULOSLASKELMA

	TP 2022 1 000 €	KS+M 2023 1 000 €	TP 2023 1 000 €
Myyntitulot	130	106	112
Maksutulot	1		1
Tuet ja avustukset	375	248	25
Vuokratulot	8	3	13
Muut toimintatulot	7	1	2
TOIMINTATULOT	521	358	154
Henkilöstömenot			
Palkat ja palkkiot	-1 064	-1 323	-974
Henkilösivukulut			
Eläkekulut	-322	-282	-203
Muut henkilösivukulut	-41	-45	-36
Henkilöstömenot	-1 427	-1 649	-1 213
Palvelujen ostot			
Asiakaspalvelujen ostot			
Muut palvelujen ostot	-949	-971	-424
Palvelujen ostot	-949	-971	-424
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-28	-32	-22
Avustukset			
Vuokramenot			
Sisäiset vuokrat	-296	-313	-316
Muut vuokrat	-10	-18	-15
Vuokramenot	-306	-331	-331
Muut toimintamenot	-4	-92	-65
TOIMINTAMENOT	-2 715	-3 075	-2 055
TOIMINTAKATE	-2 195	-2 717	-1 901

Tunnusluvut

Suorituskykymittarit

Mittari	TP 2021	TP 2022	Tavoite 2023	30.9.2023	TP 2023
Joukkoliikenteen matkustajamäärä (matkustajaa vuodessa)	5 905 920	7 300 000	7 000 000	6 000 000	8 500 000
					

Taloudellisuusmittarit

Mittari	TP 2021	TP 2022	Tavoite 2023	30.9.2023	TP 2023
Kunnossapidon talvihoidon kustannukset (€/km)	7 114	7 781	7 614	7 490	7266
					

Vaikuttavuusmittarit

Mittari	TP 2021	TP 2022	Tavoite 2023	30.9.2023	TP 2023
Kunnossapidon talvihoidon asiakastytyväisyys (Asteikko 1-5)	3,72	3,63	3,6	3,65	3,65
					

Investointien seurantatekstit

Maa- ja vesialueiden hankinnat

Maanhankintaan kohdennettavia määrärahoja ajatellen vuosi 2023 oli poikkeuksellinen. Savon koulutuskuntayhtymän kanssa toteutettiin Mølymäellä euromääräisesti suuri maanvaihto, joka muodosti pääosan Sakkyn kanssa asemakaavoituksen yhteydessä etukäteen sovitusta maanomistusjärjestelystä. Maanhankintaa tehtiin lisäksi kaupungin tulevilla kasvualueilla. Savilahdessa Marikonrannasta hankittiin keskeisellä sijainnilla oleva maa-alue vaihtokaupalla. Maanhankintaneuvotteluja käytiin Hiltulanlahdessa ja Rasinmäessä. Maanhankintaan oli varattu investointimäärärahaa 12,2 miljoonaa euroa. Toteuma oli noin 12,23 Me.

Yhdyskuntarakentaminen

Savilahti

Savilahden alueella on jatkettu yhdyskuntatekniikan rakennustöitä. Vanhan Varikon alueella on jatkettu Lohkareen alueen rakentamista ja ensimmäinen alue on valmistunut ja kiinteistöjen rakentaminen on alkanut. Sarastuskaaren vihertöistä ja asfaltoinneista on pääosa toteutettu vuoden 2023 aikana.

Ydinkeskustan hankkeet

Keskustassa oli useita kohteita. Pääpaino näiden osalta on ollut Asemanseudulla ja Mølymäessä.

Asemanseudulla on kaupungin infraa kehitetty Väyläviraston ratapihahankkeiden etenemisen mukaan. Asemanseudun kokonaisuudessa tehtiin viimeisiä Laptin hankkeisiin liittyviä töitä ja yhteensovitettiin Väyläviraston ratapihauudistukseen liittyviä töitä.

Mølymäellä rakentaminen on ollut käynnissä kolmen eri hankkeen tiimoilta. Mølymäen infra 2023 hanke käsittää Tasavallankadulta Keihäskadulle ulottuvan peruskorjauksen. Peruskorjauksen yhteydessä on uusittu vesi- ja viemäriverkosto, kaukolämpöputkisto sekä kadun pintarakenteet. Infrahanke jatkuu vuonna 2024. Toisena hankkeena on Mølymäen liikuntapuisto, joka valmistuu vuoden 2024 kesällä. Kolmantena hankkeena on Mølymäen viherpuistot, joka käsittää kolme erillistä viherpuistoa (Aarneenpuisto, Martti Merenmaan puisto ja Myhkyrinpuisto). Näistä puistoista Aarneenpuisto on valmistunut vuoden 2023 aikana ja kaksi seuraavaa vuonna 2024.

Haapaniemenkadun katusaneeraus Minna Canthin kadun ja Kirkkokadun välillä on valmistunut.

Puijonkuppeella Opistokuja, Keilakuja ja Hannes Kolehmainen katu ovat valmistuneet.

Katujen peruskorjaukset

Rastaantien peruskorjauksesta on valmistunut 2/3 osaa ja peruskorjaus jatkuu keväällä 2024. Telkkistentien peruskorjaus on valmistunut.

Telkkistentien ja Mølymäen liikuntapuiston rakennekerroksissa on käytetty kierrätysmateriaaleja kuten esim. betonimursketta ja tuhkaa.

Niiralassa Kaikukadun peruskorjaus on valmistunut urakka-alue 1-suunnitelmien mukaisesti.

Sammakkolammentien peruskorjaus on siirtynyt talvitalouelle ja peruskorjaus jatkuu vuonna 2024 ja päättyy Kiekkotien parkkipaikan kohdalle.

Rauhalahdentie/ Leväsentie kadunrakentamistyöt ovat pääosin valmistuneet vuoden 2023 aikana.

Tehdaskadun ja Saaristokadun risteysalueen rakennussuunnittelu on käynnissä ja alueen suunnitelmat valmistuvat maaliskuussa 2024 ja kohteen rakentaminen alkaa keväällä 2024. Alueella on tavoitteena saada kunnallistekniikka rakennettua ennen mahdollisen Keskon rakentamistoiminnan alkamista.

Asuinalueiden rakentaminen

Saaristokaupunki

Saaristokaupungin Lehtoniemen alueella on jatkettu viimeistelytyötä.

Hiltulanlahden ja Vanuvuoren alueet

Hiltulanlahden Puutossalmentien varressa olevan 3-alueen rakentaminen on käynnissä ja ensimmäinen alue Hiltulanlahti 3.1 on luovutettu rakentajille kesällä 2023. Hiltulanlahti 3.2 ja 3.3 kohteiden rakentaminen on käynnissä ja kohteiden luovutus on 2024. Hiltulanlahden Vaittilan alueen viimeistelytyöt ovat jatkuneet vihertöiden osalta. Työt etenevät kiinteistörakentajien aikataulujen mukaisesti.

Liikuntapaikat

Puijon alue

Maaliaukion tekonurmikentän rakentaminen aloitettiin vuonna 2022 ja se valmistui syksyllä 2023. Pesäpallokentän tekonurmen uusimiseen liittyvät työt aloitettiin syksyllä 2022 ja kenttä valmistui toukokuussa 2023.

Lähiliikuntapaikat sekä ulkoilu- ja leikkipaikat

Inkilänpuiston saneeraus aloitettiin kesäkuussa ja työ jatkuu vuonna 2024. Inkilänpuiston monimuotoisuutta lisätään rakentamalla kohteeseen mm. pääskyhotelli, hyönteishotelli sekä lahopuuaitoja.

Litmasenpuiston perusrakenteet kuten valaistus, leikkivälineet ja alueelle johtavat portaat on uusittu. Alueella toteutetaan yhteisöllisyyden lisäämiseen tähtääviä suunnitteluratkaisuja mm. istutuslaatikoiden ja amfiteatterin muodossa. Alueen kunnostus jatkuu keväällä 2024.

Elinkeinoiniin liittyvät hankkeet

Etelä-Kuopion yrityspuistoon kuuluvat alueet

Tutkakadun yritystontin esirakentaminen on tehty ja tontti on luovutettu yritykselle.

Muut yritystontit ja -alueet

Hepomäen alueelle on suunniteltu kiertotalousaluetta, jonka rakentaminen käynnistyy vuonna 2024.

Maaseututaajamat

Nilsia

Tahkovuoren keskustan osalta suunnittelua on viety eteenpäin kaavoituksen tahdissa, rakentaminen alkanee vuonna 2024. Nilsian taajaman Koulupolku on saneerattu Nilsian keskustan kohdalla. Nilsiaässä on lisäksi saneerattu Mäntyrinteen leikkipaikka.

Maaninka

Maaningalla on korjattu jääkiekkokaukalo ja yhdistelmäkentän valaistus.

Juankosken alueet

Juankoskella on korjattu Hyppyrimäen leikkikenttä.

Muut kohteet

Katuvalaistuksen saneerauksessa on edetty aiempien vuosien suunnitelmien mukaisesti. Vuoden 2023 toteutuneet valaisinvaihdot ovat keskittyneet pääsääntöisesti Jynkän kaupunginosan alueelle. Yhteisrakentamiskohteissa suurimpana kohteena oli Puijontien katuvalaistus.

Liikennevalojen investointikohteista suurimmat on toteutettu Päivärannan rampilla sekä Tulliportinkadun ja Maaherrankadun risteyksissä.

Kävelyn ja pyöräilyn edistämisen rahoitusta on käytetty liikennelaskureiden hankintaan ja asennuksiin sekä keskustan nopeusrajoitusten laajentamistoimiin.

Koneet ja kalusto

Ilman laadun mittauslaitteiden sekä toimistomodulin hankinnat.